

PEKKA ERVAST

”
H. P. B.”
NELJÄ KUVAEELMAA
XIX:NEN
VUOSISADAN SFINKSIN
ELÄMÄSTÄ

RUUSU-RISTI

»H. P. B.»
NELJÄ KUVAEELMAA XIX:NNEN VUOSISADAN
SFINKSIN ELÄMÄSTÄ

KIRJ.
PEKKA ERVAST

RUUSU-RISTI
HELSINGISSÄ 1931

HILDA PIHLAJAMÄELLE

*jonka verraton taide,
kun kappale ensi kerran esitettiin Ruusu-Risti-
matineassa Kansallisteatterissa
pääsiäisenä 1931,
nosti H. P. B:n ilmielävänä eteemme ja sai
sydämemme beltymään nähdessämme tuon
suuren ihmisen ubrautuvan uljuuden,
omistaa tämän kuvaelmasarjan*

tekijä.

HENKILÖT:

H. P. B.

MOORJA.

KREIVITÄR WACHTMEISTER.

Mr. MEAD.

PALVELIJATAR.

SAIRAANHOITAJATAR.

HARMAAN VELJESKUNNAN PUHEENJOHTAJA.

SAMAN VELJESKUNNAN AMERIKKAL. VELI.

”	”	ENGLANTIL.	”
”	”	SAKSALAINEN	”
”	”	RANSKALAIN.	”
”	”	ITÄVALTAL.	”
”	”	VENÄLÄINEN	”
”	”	EGYPTILÄIN.	”

KUVAELMAT:

I	kuvaelma	Lontoossa	1851.
II	”	Parisissa	1873.
III	”	Würzburgissa	1886.
IV	”	Lontoossa	1891.

I KUVAELMA LONTOOSSA 1851

Hyde Parkissa Lontoossa elokuun 12 p:nä 1851. Myöhäinen ilta. Kuutamona. Etualalla puistotie yli näyttämön. Keskellä istuinpenkki. Taustalla raumaristikkoaidan takana katu ja Lontoon kaupunki. Kadulla näkyy silloin tällöin ohikulkijoita jalkaisin ja vaunuissa.

H. P. B.

(20-vuotias nuori nainen, puettuna ajan tapaan, kiiruhtaa puoleksi arkaillen, puoleksi kiibkoissaan vasemmalta.) En suinkaan liene myöhästynyt? . . . Mitä kello nyt on? *(Katsahtaa kaulaketjussa olevaan kelloonsa.)* Viittä vailla, – mutta en ole kuullut Big Ben’in vielä soivan. *(Istuu penkille odottamaan.)* Ellen nyt paikasta ole erehtynyt. Mutta en, sitä en ole tehnyt, sillä näin heti sielussani niin selvästi juuri tämän paikan, kun Hän ohimennen kuiskasi minulle: „kello puoli yksitoista Hyde Parkin koillisessa kulmauksessa”. En voinut erehtyä sanoista enkä tarkoituksesta. *(Nousee levottomana penkiltä.)* Mutta eihän Hän oikeastaan mitään sanonutkaan, – katsoi vain minuun, liikutti huuliaan . . . Liikuttiko hän edes huuliaan? Mutta Hänen äänensä puhui selvästi sydämessäni! . . . En ole erehtynyt! *(Istuu taas odottamaan.)* Tässä olisi pahat voimat liikkeellä, jos olisin erehtynyt! Ja miksi ei tuo komea ruhtinas puhuisi minulle? Onhan hän tuttu minulle lapsuudesta saakka, vaikka vasta tänään näin Hänet kuninkaallisessa saattueessa ensi kerran. Onhan hän unelmieni sankari! Kuinka monta kertaa oletkaan tullut luokseni unissani – ja päivälläkin, vaikka toisille näkymättömänä. Ja olethan Sinä, juuri Sinä, ainakin kerran pelastanut minut hengenvaarasta, kun rajua ratsuni lennätti minut maahan, – miksikä siis pettäisit nyt, kun näin Sinut ilmielävänä? Olenhan Sinua aina hengessäni nimittänyt Herrakseni ja Mestarikseni! Luulin Sinut Jeesukseksi lapsena, ja hoitajanikin, hyvä, rakas Matrjoona, usko

varmasti, että Vapahtaja oli minut pelastanut silloin . . . Kun kerroin asiasta hänelle, hän risti itsensä ja siunaili ja huudahti: „ah sertse majoo, ah Ljeenushka majaa, Jeesus Kristus itse sinua suojelee”! . . . Ja nyt minä tänään sanomattomaksi hämmästyksenä näen, että unelmieni Jeesus ja vaaroistani vapahtaja on elävä ihminen, indialainen ruhtinas, komeampi, kauniimpi, suurempi kuin koskaan olin kuvitellut. Ikoonimme ja kuvamme Jeesuksesta kalpenevat unihaaveiksi Hänen elävän todellisuutensa rinnalla . . .

(Katsoo ympärilleen.) Mutta miksi Hän ei saavu? . . . Tämäpä vasta olisi naurettavaa, jos nyt olisinkin hullun asioissa! . . . Jos ei tuo muukalainen ruhtinas olekaan Hän — ja jos Häntä ei olekaan olemassa muualla kuin minun unelmissani . . .

(Kaukaa kuuluu St. Paul's Cathedralin kello hyvän puoli.)

MOORJA.

(Indialaisen radshan vaaleassa puvussa tulee äkkiä biljaa oikealta.) On, lapseni, on, hän on elävänä tässä sinun edessäsi.

H. P. B.

(Kirkaisten.) Ah! Sinä . . . Sinä, Herrani ja Mestarini! *(Syöksee pohvilleen M:n eteen.)*

MOORJA.

Ei niin, lapsi, — tsheelani kaukaisilta ajoilta, — rauhoitu ja nouse. *(Kumartuu H. P. B:n puoleen ja auttaa häntä nousemaan.)* Istukaamme tänne penkille rauhassa keskustelemaan. *(Vie H. P. B:n, joka miltei boipertelee, penkille istumaan, istuen itse hänen viereensä.)*

H. P. B.

(Epäillen, toipuen.) Se on siis kaikki totta?

MOORJA.

Kaikki.

H. P. B.

Eikä tämä enää ole unta?

MOORJA.

Ei ole. Olethan juuri tullut isäsi luota ja vieraittenne luota, jotka sinua kiihkeästi odottavat.

H. P. B.

Oh, mitä niistä, jos *kaikki* muuten on totta!

MOORJA.

Johan sen sanoin: kaikki on totta. Sinä olet nähnyt minut kymmeniä kertoja elämäsi aikana, vaikka en ole fyysisesti ennen ollut sinun luonasi. Tämä on ensimmäinen kerta. Ja se on todellisesti totta.

H. P. B.

(Hitaasti.) Ken Sinä sitten olet?

MOORJA.

(Hymyillen.) Olen tilanhaltija Indiasta ja alustalaiseni sanovat minua Gulab Saahibiksi.

H. P. B.

Mutta kuinka on käsitettävissä, että sinä – että te –

MOORJA.

Mitä, lapseni?

H. P. B.

Että te olette tilanhaltija Indiassa ja – ja samalla olette esiintynyt minun unissani ja näyissäni . . . ?

MOORJA.

Mitä kummallista siinä on?

H. P. B.

Te ette siis ole Jeesus?

MOORJA.

En suinkaan, mutta hän on ystäväni.

H. P. B.

(Äkkiä huudahtaen.) Ken te siis olette?

MOORJA.

(Hilliten.) Rakas lapsi, sinun kuohahtavaa venäläistä luonnettasi. Miksi kaksi kertaa kysyt samaa asiaa?

H. P. B.

Sentähden, että te ette ole indialainen tilanhaltija, – tai, jos olette, on se vain kuin naamio. Te olette jotain muuta, te olette aina ollut minulle jotain muuta . . . Ken te siis olette?

MOORJA.

Sinuttele minua, niin kuulet sielusi äänen.

H. P. B.

Ah! (*Vetäytyy etäämmälle penkillä ja katsoo Moorjaan.*) Sinä . . . Sinä (*syökseyn äkkiä taas polvilleen*) Sinä olet minun Vapahtajani ja minun unelmieni sankari.

MOORJA.

(*Hiljaa hymyillen.*) Sinun unelmiesi sankari, olkoon niin . . . mutta ei sinun Vapahtajasi missään länsimaalaisessa taikamerkityksessä. Olen sinun ystäväsi, sinun parhain ystäväsi, lapsi. Hillitse nyt veresi ja istu kuuntelemaan, mitä minulla on sinulle sanottavana.

H. P. B.

Sano vain, kuinka Sinua nimitän?

MOORJA.

Sinulle, tsheelalleni, olen Moorja, jos tahdot nimittää minua nimellä. Mutta ennen kaikkea olen ystäväsi.

H. P. B.

Sano minulle vielä, kuinka olet voinut esiintyä minulle näyissäni, kuinka olet voinut minut vaaroista pelastaa, jos itse aina olet asunut Indiassa?

MOORJA.

Tämän asian opit kylläkin vielä ymmärtämään. Mutta tiedä, että tämä näkyväinen fyysillinen ruumis ei ole ihmisen ainoa ruumis. Olethan nähnyt kuolleitten haamuja, sinä, joka olet luonnostasi sensitiivi? Mistä he sen haamuruumiinsa olisivat saaneet, jos ei se heillä olisi ollut kuin kotelossa jo heidän eläissään? Minä, joka olen näitä asioita tutkinut, osaan käyttää tuota hienoa ruumista nyt jo, vaikka elän fyysillisesti.

H. P. B.

(*Riemukkaasti.*) Minä ymmärrän, Moorja, ja nyt minä uskon. (*Istuu penkille jälleen.*) Suo anteeksi, että tällä tavalla olen kuluttanut aikaasi. Puhu, ystäväni ja opettajani, tyttäresi kuuntelee.

MOORJA.

(*Hetken perästä, synkänä, mietteissään.*) Sinä olet lahjakas pianisti, tyttäreni. Oletko ajatellut tulevaisuuttasi? Aiotko tulla taiteilijaksi, joka matkoillansa niittää rahaa ja kunniaa? (*Ystävällisesti kääntyen H. P. B:n puoleen:*) Olethan muuten jo esiintynytkin, olet antanut konsertteja sekä Parisissa että muualla. Tulevaisuutesi taitaakin jo olla ratkaistuna?

H. P. B.

Minun tulevaisuuteni! Ja esiintyvänä taiteilijana! En vihaa mitään niin paljon kuin esiintymistä . . . Ja kuitenkin . . . jos todella osaisin soittaa . . . Mutta minä en koskaan voi kehittyä mestariksi. Tunnen sen. Tiedän sen. Se on minun tragiikkani . . .

MOORJA.

Mutta *jos* voisit tulla mestariksi alallasi, silloin olisit mielelläsi esiintyvä pianisti?

H. P. B.

(Hetken mietittyään.) En! En kunnian enkä rahojen takia tekisi mitään. Minä inhoan tämän pikkumaisen maailman kunniaa . . . Tarkoitin vain, että rakastan musiikkia ja olisin mielelläni vaikka kuinka etevä soitossa, — ja ehkä silloin esiintyisin joskus . . . en kunnian takia . . . vaan . . . kuinka sanoisin? Tahtoisin ikäänkuin kohottaa ihmisiä heidän jokapäiväisyydestään . . . Oi Sinä suuri ystäväni, joka olet seurannut minua lapsuudestani saakka, tiedäthän Sinä nämä asiat, tiedät ne paremmin ehkä kuin minä itse! Tiedäthän, että sieluani polttaa sammumaton jano. Luulen välistä olevani kadotuksen oma. Miksi olen syntynyt tällainen polte sielussani? Miksi en voi mihinkään tyytyä, en mistään olla onnellinen? Maailma on kuin hullujen huone, koko elämä minua ällöttää. En tunne olevani kotona missään. Onhan minulla omaisia, onhan minulla isänmaa. Rakastan niitä, ja kuitenkin tuntuu, kuin todellinen kotini olisi jossain muualla . . . Sano, onko se Sinun luonasi, Ystävä?

MOORJA.

(Hymyilee, mutta vaikenee.)

H. P. B.

Niin, minä hassuttelen . . . Mutta tiedäthän, mikä polte minussa on? Minä tahtoisin *ymmärtää*. Tahtoisin ymmärtää itseni ja ihmiset. Tahtoisin tietää, mitä elämä on. Mitä varten olen syntynyt? Oi, koko sydämeistäni auttaisin toisia, jos itse tietäisin! Minusta me kaikki ihmiset vaellamme suunnattomassa pimeydessä ja tietämättömyydessä.

MOORJA.

Tietoa ihminen kyllä voi saavuttaa, jos hän on valmis maksamaan hinnan.

H. P. B.

(Innostuen.) Entä hinta?

MOORJA.

Ensimmäinen maksu on: tuska ja kärsimys.

H. P. B.

(Halveksuen.) Tuska ja kärsimys! . . . Mutta koko elämähän on tuskaa ja kärsimystä . . . Kuka ei olisi valmis sitä hintaa maksamaan, — jos hän sillä tietäisi saavuttavansa totuuden.

MOORJA.

Ja toinen maksu on: uhrautuminen ihmiskunnan puolesta. Totuutta eivät tarvitse muut kuin ne, jotka tahtovat palvella ihmiskuntaa ja tehdä työtä sen onnen puolesta.

H. P. B.

Mutta sehän onkin ainoa inhimillinen elämä, joka ei ole tyhjä ja tarkoitukseton.

MOORJA.

Sinä, lapseni, olisit siis valmis maksamaan tämän hinnan?

H. P. B.

Koko sielustani ja koko sydämestäni. Sano minulle, Ystävä ja opettaja, mitä minun tulee tehdä!

MOORJA.

Oletko valmis luopumaan kaikesta?

H. P. B.

Tästä nykyisestä tietämättömyyden taakasta ja tuskasta! Olen!

MOORJA.

Oletko valmis luopumaan isästäsi ja omaisistasi, kaikesta, mikä sinulle on rakasta?

H. P. B.

Mutta omaisista ja kodista luovuin silloin kun naimisiin mentyäni vanhan kenraali Blavatskyn kanssa pakenin hänen luotaan, ennenkuin olin tullut hänen vaimokseen, sillä tavalla, kuin hän olisi tahtonut. Mistä enää voisin luopua?

MOORJA.

Isäsi seurasta, jonka kanssa nyt olet matkalla, taiteestasi ja tulevaisuudestasi, sillä tiedä, rakas Helena: voisit kehittyä soitossa mestariksi.

H. P. B.

Mitä sanotkaan! . . . Ei, sittenkin olen valmis kaikesta luopumaan, sillä mitä taiteilijaura on sen rinnalla, jos totuuden tietäjänä voi ihmisiä auttaa!

MOORJA.

Ihmiset välittävät sängen vähän totuuden tiedosta. Muista historiaa. Täällä länsimailla ovat aina ristiinnaulinneet tai polttaneet tai kiduttaneet niitä, jotka vähänkin ovat *tienneet*. Taiteilijoita ihmiset sentään kuuntelevat. Heille he ovat kiitollisia. Hekin ovat auttajia. He saattavat, kuten itse sanoit, maailman unohtamaan oman surunsa ja surkeutensa. Sentähden se taiteilijoita kunnioittaa ja kantaa käsillään. Mutta kiittämätön on tietäjien työ.

H. P. B.

Mutta eikö tietäjien työ ole välttämätön ihmiskunnalle? Olen kerran lukenut suuresta itämaalaisesta Buddhasta, joka sanoi kaiken tietävänsä ja kehotti ihmisiä seuraamaan hänen viitoittamaansa tietä. Eivätkö miljoonat ole saaneet apua hänen tiedostaan?

MOORJA.

Ovat, mutta hän eli itämailla. Länsimaitten kansat ovat itsepäisen kovia ja kiittämättömiä. He seuraavat juutalaisten esimerkkiä, jotka ristiinnaulitsivat Kristuksen, joka myös sanoi olevansa tie, totuus ja elämä.

H. P. B.

Se on totta. Me olemme täällä Europassa sanomattoman tyhmiä ja sydämettömiä.

MOORJA.

Eivät yksilöt niin paljon kuin yhteisöt. Yhdessä länsimaalaiset ovat valmiit tekemään mitä julmia ja pahoja tekoja tahansa, jommoisia eivät yksilöt yksilöinä tekisi. Sentähden onkin yksilöitä valistettava, niin että lakkaisivat yhdessä paha tekemästä. Meidän viisaat shaberoonimme ovat täynnä sääliä ja tahtoisivat auttaa länsimaita. Sillä jatkamalla tätä menoa ihmiskunta – ainakin täällä länsimailla – menee tuhoaan kohti.

H. P. B.

Tuhoaan kohti? . . . Ihmisiä pitää auttaa.

MOORJA.

(Tehden liikkeen kädellään.) Niin lapseni, katso tuonne, niin näet, mikä kohtalo Europpaa odottaa.

H. P. B.

(Tuijottaa ja näkee näyn.) Mitä näenkään! *(Kauhastuen.)* Tulta, tulta kaikkialla, tulta ilmassa, tulta maan päällä, tulta maan sisällä. Mitä tämä onkaan? Ihmisiä, ihmisiä tuhansittain, miljoonittain, jotka tuhoavat toisiaan, heittävät tulipalloja, ampuvat kanuunoilla, ja kivääreillä, lentävät ilmassa! Mutta ovatko ihmiset hulluja? Onko maailma järjiltään? Kuinka tämmöinen tappaminen on mahdollista? Tuossa räjähtää pommi ja sadat henkilöt lentävät ilmaan silvottuina, kappaleina. Kas, talot sortuvat, kokonaiset kaupungit ovat raunioina. Kirkoistakin ammutaan ja kirkkoja ammutaan. Voi, eikö enää mitään ole pyhää? . . . Seis, seis . . . Tämähän on kauheata . . . *(Moorja tekee taas liikkeen kädellään.)* Kas, nyt kaikki hävisi näkyvistä . . . Näinkö unta vai mitä tämä oli? Olihan se niin todellista . . .

MOORJA.

Ei unta, Helena, vaan tulevaisuuden näky. Tämä kohtalo uhkaa Europpaa, ellemme saa sitä torjutuksi.

H. P. B.

Voitaisiinko torjua tuo kauhistus?

MOORJA.

Toivottavasti. Veljistä useimmat sitä epäilevät, mutta minä tahtoisin koettaa. Ei sitä voi muulla estää kuin valistamalla ihmisiä. Jos saa ihmisten mielet muuttumaan, niin etteivät itse tahdo hirmutöitä toimeenpanna, silloin, silloin ehkä . . . Ja minun tekisi mieleni auttaa. Mutta sitä varten tarvitsen itse auttajan, länsimaalaisen, joka olisi valmis uhraamaan henkensä totuuden puolesta. Silmäni on pysähtynyt sinuun, Helena. Tahtoisitko sinä tulla tuoksi auttajaksi?

H. P. B.

Minä, . . . minä . . . oi, Ystävä, kuinka ajattelet minua . . . Mikä minä olen . . . kuinka semmoiseen kykenisin?

MOORJA.

Tahdotko?

H. P. B.

Oi Herrani, Sinä tiedät, etten muuta tahdo. Sehän olisi onneni ja autuuteni, jos Sinua saisin palvella!

MOORJA.

Siis asia olkoon päätetty. Mutta kuten itse sanoit, et ole vielä valmis, et vielä kykene. Ensiksi sinun on maksettava ensimmäinen puoli hinnasta. Kuvaamattomilla ponnistuksilla, tuskilla ja kärsimyksillä on sinun ensin valmistettava, koulutettava, kasvatettava itsesi. Tähän kuuluu vuosikausia, ehkä vuosikymmeniä. Oletko valmis tähän koulunkäyntiin, jonka vertaista ei ole länsimailla? Ei ole kysymys vain jonkun vaikean kielen oppimisesta, joidenkuiden pulmallisten matemaattisten probleemien ratkaisemisesta, vaan oman sielusi ja henkesi salaisten kykyjen herättämisestä, koko ihmisolentosi uudestiluomisesta.

H. P. B.

Sinun sanasi, Opettaja, täyttävät mieleni sanomattomalla onnella ja rauhalla. Nyt tiedän, mitä vuosikausia olen etsinyt: juuri tätä tilaisuutta päästä Sinun oppilaaksesi, – sillä siksihän pääsen?

MOORJA.

(Hymyllen.) Siksi pääset, rakkaani, sillä sitä jo olet.

H. P. B.

Oi, millä voin koskaan palkita hyvyttäsi?

MOORJA.

En muuta palkkaa pyydä kuin sitä, että uskollisesti palvelet totuuden ja ihmiskunnan asiaa.

H. P. B.

Niin, niin – Sinun avullasi! Sillä vaikka kuinka paljon tietäisin, mihin kykenisin ilman Sinua?

MOORJA.

Älä niin puhu, Helena. Ihmisen täytyy seistä omilla jaloillaan. Sinäkin saat tehdä työtä omalla vastuullasi ja parhaimman ymmärryksesi mukaan, vaikkakin minä tietysti sinua autan. Autan sinua ehkä enemmän ja lähemmin kuin kumpikaan meistä nyt aavistaa. Sillä lopullinen vastuu on sittenkin minulla . . .

H. P. B.

Oi sano siis, Ystäväni ja Opettajani, mitä minun on tehtävä?

MOORJA.

Sinun on ensin puhuttava isäsi kanssa, sillä tärkeätä on, että hän antaa suostumuksensa. Sitten sinun on matkustettava Indiaan ja Tibettiin ja muuanne. Tarkempia tietoja annan sinulle ajan tullen.

H. P. B.

Oh, isäni kyllä suostuu. Hän on niin hyvä. Hän on aina pitänyt puoliani, vaikei olisi aina ymmärtänytkään.

MOORJA.

Hyvä, siis asia on lopullisesti päätetty. (*Nousten.*) Ole siunattu, lapseni, ja olkoon tämän hetken päätös avuksi ja onneksi orvolle ihmiskunnalle . . . Hyvästi, Helena. Saat myöhemmin kuulla minusta. Nyt jätän sinut. Odota hetkinen ja poistu sitten. Kotona sinua jo levottomasti odottavat . . . Rauha olkoon kansasi. (*Poistuu oikealle.*)

H. P. B.

(*On laskeutunut polvilleen. Hetken hiljaisuutta.*) Taivaan voimat ja jumalat! Kaikki on totta, kaikki on totta . . . Olen päässyt tien alkupäähän. Pois pimeys, pois epäily, pois turha tuskittelu . . . Tämä syntymäpäiväni on elämäni ensimmäinen päivä. Uuden elämäni ensimmäinen päivä. Ihmeellistä . . . ihmeellistä . . . (*Nousee, ihmeissään, katse kirkastettuna, poistuu hiljaa vasemmalle.*)

Väliverho.

II KUVAEELMA PARISSA 1873

Maanalainen juhlallinen krypta Parisissa vuonna 1873. Taustalla keskellä ovi, josta kiviportaita pitkin laskeudutaan lattialle. Ovea vartioivat sisäpuolella kaksi haarniskoitua miestä, pitkät hillebardit kädessä. Vasemmalla puolen näyttämöä on puheenjohtajan tuoli ja pöytä korokeella, oikealla puolella toisten veljien tuolit. Kryptaa valaisee katosta riippuva lamppu. Esiripun noustessa veljet astuvat jonossa avatusta ovesta sisään, kukin kuiskaten jotain vartijoille. Kaikki ovat päästä jalkoihin asti ulottuvissa munkkikaapuissa, kasvoilla puolinaamiot, rinnan kohdalla kullakin oman maansa lippu pienoiskoossa. Veljet asettuvat paikoilleen. Yksi niistä on H. P. B., jolla on Egyptin lippu merkinään. Puheenjohtajalla on italialainen lippu merkinään.

PUHEENJOHTAJA.

(*Lyö vasarallaan pöytään kuusi kertaa:*) Veljet, lausun teidät tervetulleiksi länsimaitten eri kulmilta, Europasta, Afrikasta ja Amerikasta. Te ymmärrätte, etten syyttä ole kutsunut teitä kokoon näin keskellä työkautta. Säännöllisesti kokoonnumme joka viides vuosi, ja ensi kokoukseemme olisi kulunut vielä kaksi

vuotta, ellen nyt sattuneesta syystä olisi katsonut välttämättömäksi, että kokoonnumme neuvottelemaan ennen määräaikaa . . . Vartijat, ovatko kaikki seitsemäntoista veljeä koolla?

TOINEN VARTIJOISTA.

Ovat.

PUHEENJOHTAJA.

Siis sulkekaa ovi ja vartioikaa.

VARTIJAT.

(Poistuvat ja sulkevat oven.)

PUHEENJOHTAJA.

Ilmakehä on vahvistettava, luolamme täytettävä magneettisilla väreilyillä, kuten tavallisesti. Frater gallicus tehköön tehtävänsä.

(Ranskalainen veli nousee paikaltaan, kumartaa puheenjohtajalle ja astuu kivisen alttarinpöydän luo, joka on taustassa vasemmalla. Siellä hän sytyttää suitsutusastian, kääntyy ja ottaen pari askelta eteenpäin pysähtyy ja heiluttaa astiaa, josta suitsutussavu nousee.)

PUHEENJOHTAJA.

Fratres, incantemus. *(Kaikki nousevat ja lausuvat puheenjohtajan johdolla – unisono, recitando, senza melodia – voimakkaasti:)* Gloria in aeternis luci rationis augustissimae, quae genus speras humanum ad maturitatem perventurum nec antea oriere. *(Recitatiivin aikana valaistuu krypta äkkiä kirkeaksi, mutta himmenee jälleen.)*

Hiljaisuus. Veljet istuvat. Suitsuttaja palaa paikalleen, asetettuaan astian alttarille takaisin.

PUHEENJOHTAJA.

Veljet ja työtoverit mahtavassa liitossamme, minua huolestuttaa maailman tilanne. Meillä on valta käsissämme eikä kuuluisi meille olla mistään huolissamme, mutta olen kutsunut teidät kokoon tähän ylimääräiseen neuvotteluun, koska olen tuntevinani, että kohtaloo, jota olemme taas valmistaneet tämän vuosisadan lopettajaisiksi – ennen kaikkea täällä Europassa – uhkaa salaperäinen vaara. On kuin suuri sota kaikkien kesken ei vielä saisi jalansijaa maan päällä. Minulla on tietoni ja aavistukseni, miltä taholta vaara uhkaa, ja olen merkillisiä asioita tähdistä lukenut. Mutta mitä te sanotte, veljet? Oletteko mitään huomiota tehneet? Onko teidänkin mielestänne näköpiiri synkistynyt? En voi pyytää säännönmukaista raporttia, mutta . . .

VELJET.

(Hyväksyvä mumina.)

PUHEENJOHTAJA.

Puhukaa edes jotkut teistä vuorotellen . . . aha, frater americanus haluaa sanoa jotakin.

AMERIKKALAINEN VELI.

(Nousee ja kumartaa.) Terve teille, kunnianarvoisa valtiat ja veljet. Olemme Yhdysvalloissa samassa kohden suurin piirtein kuin viimeksi esittämässäni raportissa. Kuitenkin tahtoisin painostaa, että on syntynyt ja näkyy yhä syntyvän joukottain sieluja, jotka potevat henkistä vapautumistautia. Emerson on kuollut, mutta „vapaa ajatus”-liike leviää miltei salaman nopeudella. Jos heillä olisi todellista tietoa, kävisivät he vaarallisiksi ihmiskunnan edistymiselle, jonka luonnon määräyksestä ja meidän tahdostamme täytyy tapahtua hiljalleen. Heitä on tuhansittain ja heidän aatteensa levitessä ihmiset alkavat uskoa ajatuksenvoimaan, mutta onneksi meidän vapaassa maassamme on tyranni, jonka edessä kaikki kumartuvat, niinkuin hyvin tiedätte. Tämä tyranni on kulta, ja niin kauan kuin kullalla on voimaa, ei ole hätää. Olemmekin, minä ja auttajani, järjestäneet niin että ajatuksen voima suunnataan kullan hankkimiseen eli onnen tavoitteluun ja menestyksen saavuttamiseen, kuten maalaiseni sitä kaunistellen nimittävät. Ja niin kauan kuin ihmiset ylläpitävät luonnollisen itsekkyyden tasapainoa, ei ole suuriakaan esteitä meidän työmme tiellä – meidän työmme, joka tähtää miljoonia vuosia eteenpäin ihmiskunnan historiassa.

PUHEENJOHTAJA.

Oivallista, frater americane. Sillä vaikka voimakas käsi, joka yhdistäisi yhdeksi nuo lukuisat pikkuseurat, voisi johtaa heitä taisteluun meitä vastaan, ei ole hätää, kuten sanot, niin kauan kuin kulta säilyttää lumousvoimansa. Lisätkää vain kullan mahtia.

AMERIKKALAINEN VELI.

Sitä aiomme, kunnianarvoisa valtiat. Kultaisen vasikan ympärillä tanssien ihmiset kadottavat inhimillisen uppiniskaisuutensa ja hölmistyvät elukoiksi . . . Sitten meillä on Amerikassa alati laajeneva spiritistinen liike, josta olisi voinut koitua meille suurikin vaara, jos sitä olisi johdettu oikeihin – tai paremmin sanoen: väärin – uomiin, mutta niinkuin asiat nyt ovat, on siitä vain muodostunut valtava suggestioni, joka uskottelee ihmisille, että kuolemanjälkeinenkin elämä on järjestetty samanlaisille hyvinvoinnin ja onnen periaatteille, kuin tämä näkyväinen elämä. On vallan muodissa keskustella vainajien kanssa minun rakkaassa synnyinmaassani . . . Tämän liikkeen suhteen tunnustan kuitenkin, että jos nousisi totuuden profeetta, joka näyttäisi, mikä on totta kaikkien spiritististen valheiden takana, olisi meidän suuren työmme tasainen eteneminen jonkun verran vaarassa. En tahdo herättää teissä levottomuutta, veljet, mutta samoin kuin kunnianarvoisa valtiassamme sanoi, on pahan enteen käryä ilmassa.

PUHEENJOHTAJA.

Aha . . . frater anglicanus pyytää puheenvuoroa.

ENGLANTILAINEN VELI.

Luulisin sittenkin, että amerikkalaisen veljemme pelko on turha, mitä spiritismiin tulee. Tartunta on levinnyt Amerikasta Eurooppaan, ja niin kauan kuin se pysytteli pöydän tanssittamisena, se oli merkityksetön ja käsitettiin täällä jonkinmoiseksi seurapeliksi. Vaan nyt kun henget materialisoituvat ja kirjoittavat seinälle kädettömällä kynällä, nyt täälläkin leviää usko n.s. henkimaailmaan. Mutta kun usko pysyy spiritistisenä muodoltaan, ei se ole muuta kuin hienonnettua, transendentaalista materialismia! Ja materialismi on meidän uskollinen palvelijamme, sillä kun tieteellinen tutkimus vapaudellaan uhkasi häiritä auktoriteettiamme, oli materialismi oivallinen keksintö, josta heti saimme toivomamme avun.

PUHEENJOHTAJA.

Olet oikeassa, frater anglicane, ja Baconin maassa ovat ihmiset oppineet siksi realistisiksi, etteivät käsitä kuolemanjälkeisiäkään, elleivät saa niitä käsin kosketella. Mutta eikö ole filosofeja?

ENGLANTILAINEN VELI.

Filosofeista ihmiset eivät välitä, kunnianarvoisa valtias.

PUHEENJOHTAJA.

Totta puhut. Ei taida olla kuin yksi maa, jossa filosofeja otetaan vakavalta kannalta, – tarkoitan Saksaa . . . Mitä sanot, frater germane?

SAKSALAINEN VELI.

Valtias ja veljet, filosofit itse eivät koskaan ota itseään vakavalta kannalta – ei Saksassa sen enemmän kuin muuallakaan. Schopenhauer on meillä pitänyt paljon ääntä elämän mitättömyydestä, mutta vielä enemmän siitä, että hänen päivällisensä olisi hyvin keitetty. Filosofia ja vakavuus käsi kädessä, – se on itämaalainen perisynti. Me Euroopassa olemme käytännössä sitä pintapuolisempia, kuta syvällisempiä olemme haaveissamme. Saatamme tyynesti hymyillä partaamme, veljet. (*Naurua.*)

PUHEENJOHTAJA.

Frater germanus on tunnettu leikillisyydestään, poiketen siinä kokonaan maamiehistään. Etkö sinä siis todellakaan näe mitään levotonta nykyhetkemme horoskoopissa?

SAKSALAINEN VELI.

En tosiaankaan, valtias. Onhan materialismi teoreettisessa muodossaan Saksan lapsi. Mitä siis pelkäisin? Viime sodan jälkeen on kullan- ja vallanhimon piru saanut lujan jalansijan Saksan kansan tajunnassa. Saattepa nähdä, mihin voimaan se tulee nousemaan! Ja mitä hätää meillä silloin on? Eivät mitkään aatteet estä Saksaa nousemasta korkeaan ylpeyteen ja toisia kansoja sitä koko sydämestään kadehtimasta. Ei meillä koskaan ole hätää, niin kauan kuin Saksa ja Ranska pysyvät toistensa kilpailijoina, – ja tuskinpa erehdyn, jos sanon, että Ranskassa jo hierotaan kostoä?

PUHEENJOHTAJA.

Sinun puheesi on lohdullinen, frater germane. On totta, että meillä on nuo kaksi kiehuvaa kattilaa, Ranska ja Saksa. Mutta Ranska on väsynyt hirmuisesta suoneniskusta. Eikö niin, frater gallice?

RANSKALAINEN VELI.

Totta kyllä, valtias ja veljet, mutta kostoä jo tuumataan. Ei minunkaan silmissäni tulevaisuus näytä niin synkältä kuin sen pitäisi olla valtiaan sanoista päättäen. Ranska on elinvoimainen kansa. Pian se taas säästää miljardeja itselleen, ja silloin sodan punainen kukko laulaa. Uskonpa melkein varmasti, että kaikki tapahtuu suuren suunnitelmamme mukaan. Ennenkuin vuosisatamme viimeinen vuosikymmen on umpeen kulunut, hyökkää Ranska Saksan kimppuun, ja pian on sitten koko Europa saatu liekkeihin syttymään. Kuka meitä voi vastustaa?

PUHEENJOHTAJA.

En ole yhtä varma asioista. Kerron teille vielä syyn . . . Mutta mitä sanoo frater austrohungaricus?

ITÄVALTALAINEN VELI.

Kunnianarvoisa valtias ja veljet, kallistun ehdottomasti valtiaan puolelle. Minusta tilanne on vakava. Olemme nähneet historian kulussa, mikä suuri voima on persoonallisuudella. Jos jossain maassa esiintyy voimakas yksilö, jolla on noita tyhmiä idealistisia mielipiteitä ja – mikä tärkeämpi on, – elää niiden mukaisesti, on hänellä aina suunnaton vaikutus aikalaisiinsa. Tämä ajatus vaivaa minua nykyään päivin ja öin, sillä olen sattumalta saanut käsiini erään pienessä unkarilaisessa kylässä syntyneen poikalapsen horoskoopin. Tämä horoskooppi on sangen merkillinen. Se lapsi kasvaa epäilemättä mieheksi, joka suurilla henkisillä ja sielullisilla kyvyillä tulee taistelemaan meitä vastaan ja – tekisipä mieleni sanoa – nostamaan Kristuksen siihen kunniaan, jonka me niin suurella vaivalla olemme kirkkojen avulla osanneet häneltä riistää.

PUHEENJOHTAJA.

Mikä tuon lapsen nimi on? Lausu se tässä magnetisoidussa ilmapiirissämme, niin näen, paljonko on perää sinun pelossasi, frater austrohungarice.

ITÄVALTALAINEN VELI.

Poikalapsen nimi on Rudolf Steiner.

PUHEENJOHTAJA.

(Hetken mietittyään.) Voimakas nimi, kohtalokas nimi, mutta ei läheskään niin vaarallinen, kuin pelkää, frater. Hän tulee tekemään työtä, paljon työtä, mutta onhan meillä käsissämme vanha taattu keino. Annan sinulle neuvon, frater austrohungarice, ja neuvon voit sinäkin pitää mielessä, frater germane: kun tuo mies astuu näyttämölle, pitäkää huolta siitä, että hän riitaantuu ensimmäisten veljiensä kanssa. Kun hän sitten – viisastuneena ja voimistuneena – kerää uskolliset ystävänsä ympärilleen, kuulu hänen aikansa heidän opettamiseensa ja kaikkien keskinäiseen ihailuun. Tämä on helppo aikaansaada, sillä se on ikivanha tapa katkaista kesken liian vaarallisia elämäntöitä. Siitä en ole huolissani, sillä tuossa nimessä ei sittenkään ole kylliksi voimaa.

ITÄVALTALAINEN VELI.

Valtias, sinä nostat taakan hartioiltani. Neuvoasi en unohda.

PUHEENJOHTAJA.

Aha . . . frater russicus aikoo puhua.

VENÄLÄINEN VELI.

Minä olen huolissani, valtias ja veljet, samanlaisesta syystä kuin itävaltalainen veljeni. Minä en ajattele vasta syntynyttä lasta, vaan miestä, joka jo on viidennelläkymmenellä ikävuodellaan ja on saavuttanut maailmanmaineen. Hän on kuuluisa kaunokirjailija Leo Tolstoi, ja hän on nyt äkkiä kääntynyt uskonnolliseksi . . . ei uskovaiseksi vanhassa taatussa ja meille suopeassa merkityksessä, vaan oltuaan kauan materialisti, epäilijä, jumalankieltäjä, hän äkkiä on löytänyt Kristuksen.

PUHEENJOHTAJA.

Kristuksen? . . . Mitä tarkoitat, frater russice?

VENÄLÄINEN VELI.

Tarkoitan Christus mysticusta, jonka nuo yltiöpäät löytävät itsestään ja omassa hengessään piilevänä, en tietenkään tarkoita kirkon vaaratonta vapahtajaa.

PUHEENJOHTAJA.

Christus mysticus? Kosmoksen salaisuus, joka ei ollenkaan vielä kelpaa ihmisille annettavaksi. Sanotko, että Leo Tolstoi on löytänyt hänet?

VENÄLÄINEN VELI.

Sanon, olen itse käynyt hänen luonaan ja todennut asian. Hänessä on syntynyt Kristus.

PUHEENJOHTAJA.

Onko hän otettu jäseneksi siihen veljeskuntaan, joka tahtoo jouduttaa ihmiskunnan henkistä kehitystä eikä ymmärrä, että kärsimys on ihmisten ainoa opettaja?

VENÄLÄINEN VELI.

En tiedä.

PUHEENJOHTAJA.

Etkö nähnyt tähteä? Et kruunua?

VENÄLÄINEN VELI.

(Häpeissään.) En.

PUHEENJOHTAJA.

Eikö kolmas silmä sinussa toimi?

VENÄLÄINEN VELI.

(Yhä häpeissään.) Sangen epäsäännöllisesti.

PUHEENJOHTAJA.

Mistä sitten tiedät, että Kristus on hänessä syntynyt ?

VENÄLÄINEN VELI.

Puhelin hänen kanssaan. Kyselin, tein johtopäätöksiä.

PUHEENJOHTAJA.

Liian heikko perusta. Kehitä kolmas silmä, frater. Ensi kokouksessa vaadin raporttia.

VENÄLÄINEN VELI.

(Kumartuu ja istuu.)

PUHEENJOHTAJA.

(Mietteisään.) Leo Tolstoi . . . Leo Tolstoi . . . ahaa, asia ei näytä olevan niin vakava kuin pelkäsin . . . Hänellä on kanava auki kosmoksen salaisuuteen, mutta silmä ei ole hänessä auennut. Hänen tietonsa rajoittuvat näkyväiseen maailmaan ja sisäisiin tuntemuksiin. Hän järkeilee, ahaa, hän on filosofi, hän on skeptikko kaikkeen ylikuonnolliseen nähden. Hyvä, hän menee moraalisisessa tietoisuudessa pitkälle, mutta on kykenemätön todistamaan teesejään niin, että ne joukkoihin tehoisivat. Ei ole hätää, ihmiset eivät välitä moraalista, jos siitä tulee enemmän kuin pyhäpuku, jota voi naapureilleen näytellä . . . Hyvä on, saamme rauhassa syrjäyttää Leo Tolstoinkin. Mutta neuvon annan sinulle, frater russice, neuvon ja samalla velvoittavan tehtävän. Leo Tolstoi on kuuluisa ja hänen äänensä kuuluu. Pidä huolta apulaisinesi siitä, että hänet ja hänen oppinsa väärinkäsitetään Venäjällä. Oppi mystillisestä Kristuksesta on vaarallinen oppi oikein ymmärrettynä, mutta ihmisten onnelluudelle vielä eksyttävämpi, kun se käsitetään väärin. Toisin sanoen: väärinkäsitys on ainoa oikea käsitys meidän kannaltamme – ainoa oikea, mikä toistaiseksi ihmisille kelpaa. Pidä siis huolta siitä, että Leo Tolstoin oppi käännetään nurin – ainakin hänen kuolemansa jälkeen, jos ei ennen . . . Saattepa nähdä, että tästä voi meille vielä koitua paljon hyötyä . . . Kääntykäämme siis toisiin asioihin. Onko kenelläkään enää mitään sanottavana? *(Hiljaisuus.)* Jollei, niin tahdon ohimennen lohduttaa teitä Italian suhteen. Siellä minulla on tähystysasemani. Siellä kaikki on rauhallista. Mutta aivan toinen asia minua huolettaa. Nyt tulemme siihen, jonka tähden olen teidät kokoon kutsunut. Samoinkuin veljet idässä panen minäkin suurta huomiota persoonallisuksiin. Mutta kumpikaan heistä ei ole maininnut sitä henkilöä, jota minä ajattelen, ja kuitenkin hänkin on syntynyt Venäjällä.

VELJET.

(Osoittavat hämmästyttään ja uteliaisuuttaan.)

PUHEENJOHTAJA.

Niin, fratres omnes, hänen horoskooppinsa herättää minun suurinta levottomuuttani, sillä se osoittaa hänen olevan läheisessä tekemisessä sen veljeskunnan kanssa, joka ei hyväksy meidän metodiamme ihmiskunnan auttamiseksi, ja vielä enemmän: se osoittaa, että lähitulevat vuodet, ehkä vuosi 75, ovat äärettömän kriittisiä meidän työllemme. En liioittele. Hän on leijonaihminen, hänellä itsellään on harvinainen voima ja harvinaiset kyvyt, ja mikä vielä: hänen takanaan on toisia, häntä mahtavampia.

KAIKKI VELJET.

(Levottomina.) Ken hän on, ken hän on?

PUHEENJOHTAJA.

Hänen nimensä ei vielä ilmaise mitään. Hän on vielä tuntematon. Mutta pankaa mieleenne hänen nimensä. Sillä on oleva kohtalokas sointu meidän korvissamme.

KAIKKI VELJET.

Hänen nimensä, hänen nimensä.

PUHEENJOHTAJA.

Hänen nimensä on Helena Petrovna Blavatsky.

(Yleinen hiljaisuus. Veljien huulilta kuuluu halveksivasti, vaikkeä hiljaa: nainen! Venäläinen veli mumisee: Helena Blavatskaja, sitä nimeä en ole koskaan kuullut.)

PUHEENJOHTAJA.

Te vaikenette hämmästyksestä, kun lausun teille tuntemattoman nimen, mutta minulla on tarkat tiedot. Hän on niin vaarallinen henkilö, että olen kutsunut teidät kokoon ei ainoastaan neuvottelemaan, vaan suorastaan ryhtymään asianmukaisiin varovaisuustoimenpiteisiin. En tiedä, mitä hän aikoo tehdä maailmassa, mutta hän itse, hän itse voiman ja tiedon patterina on uhkaava vaara.

JOKU VELJISTÄ.

Eikö häntä voi tehdä vaarattomaksi? Kuolema on lähellä jokaista ihmistä.

PUHEENJOHTAJA.

(Iyrkästi.) Ei. Kuolema ei häneen ylety, ennenkuin ne, jotka ovat hänen takanansa, antavat sille luvan.

JOKU VELJISTÄ.

Onko hän ylikuonnollinen olento?

PUHEENJOHTAJA.

Ei, mutta vahvasti suojattu. Väkivallalla emme voi mitään. Emme voi koskea hänen ruumiiseensa.

AMERIKKALAINEN VELI.

Mutta hänen sielunsa?

PUHEENJOHTAJA.

Niin, sitä minäkin olen pohtinut. Kunpa tietäisin ja tuntisin heikon kohdan hänen sielussaan! Mutta minä en saa hänestä kiinni, vaikka kuinka yritän katsella. Hän on pelottava. *(Äänettömyyttä. Hämmästynyt ja pelokas mumina.)*

PUHEENJOHTAJA.

Aha — frater aegyptius viittaa.

EGYPTILÄINEN VELI. (H. P. B.)

Valtias ja veljet, mainitsemanne henkilö on todella pelottava, vaikkei hänessä itsessään ole mitään pelättävää. Hän on tavallinen ihminen, ehkä, kuten sanoitte, joissakin suhteissa vähän kyvykkäämpi, mutta hänen sielussaan on paljon heikkoja kohtia, joihin voi iskeä. En kuitenkaan usko, että hänelle mitään voitte, sillä hänellä on läpitunkematon panssari suojanaan. Tämä panssari on hänen suuri ja voittamaton rakkautensa ihmiskuntaa ja sen kärsiviä yksilöitä kohtaan.

PUHEENJOHTAJA.

Tunnetko sinä hänet, frater aegyptie?

H. P. B.

Tunnen. Tahdotteko, että kerron hänestä enemmän?

PUHEENJOHTAJA.

Tahdomme.

H. P. B.

Hän on nainen ruumiiltaan, mutta rohkeudeltaan hän on mies. Uskonpa melkein, ettei hän pelkäisi teitäkään, te mahtavat ja kuuluisat veljet, jotka täällä esiinnytte munkin nöyrässä kaavussa. Niin, olisin miltei valmis lyömään vetoa, että jos hän olisi tiennyt tästä kokouksesta, hän olisi koettanut keinolla millä hyvänsä päästä mukaan.

(Halveksiva mumina veljien puolelta.)

PUHEENJOHTAJA.

Lopeta leikinlaskusi, frater. Tänne ei tule kukaan, koska paikka on tuntematon, koska kokouksestamme ei tienneet muut kuin te, asianomaiset veljet, ja koska ovi pysyy suljettuna, ellei tunnussanaa tiedä. Palatkaamme asiaan. Kerro siis mitä tiedät, mutta älä puhu meille toisessa persoonassa, ikäänkuin et itse kuuluisi joukkoomme.

H. P. B.

Puheenalainen henkilö, kuten sanoin, on pelottava ainoastaan sen nojalla, että hänen sydämensä on niin voimakas rakkaudessa heikkoja kohtaan. Maailmankatsomuksessaan hän on täydellinen vastakohta *tämän* loistavan veljeskunnan säännöille. Hän tietää, että kärsimyksellä on kasvattava voima, mutta hän ei usko kärsimykseen sinään. Hänen elämäkatsomuksensa on valoisa, hän tahtoi, että kärsimyksiä, vääryyksiä, julmuuksia niin paljon kuin mahdollista poistettaisiin maailmasta, vähennettäisiin, lievennettäisiin. Aivan toinen näkökanta siis, kuin tämän veljeskunnan synkkä filosofia. Tämä veljeskunta sanoo kyllä palvelevansa ihmiskunnan asiaa, mutta se ei rakasta muuta kuin omaa tulevaisuuden haavettaan, jota se nimittää täydellisyudeksi.

PUHEENJOHTAJA.

Loruja. Noita ihanteellisia saivarteluja olemme kuulleet väsymykseen asti. Eikö siis sinulla, frater aegyptie, ole henkilökohtaisempaa kerrottavana Helena Blavatskysta? Etkö tiedä, mitä hän aikoo tehdä?

H. P. B.

Sitä en tiedä, mutta tietysti hän aikoo elämällään ja teoillaan osoittaa rakkauttaan ihmiskuntaa kohtaan. Ja muistakaamme, mistä edellytyksestä hän lähtee: hän uskoo ihmiseen.

PUHEENJOHTAJA.

Mitä sillä tarkoitat?

H. P. B.

Tarkoitan, että hän uskoo jumalsyntyiseen ihmiseen. Hän torjuu luotaan kaikki ulkonaiset vapahtajat, koska hän uskoo juuri siihen Christus mysticukseen, josta täällä äsken oli puhe.

PUHEENJOHTAJA.

Luuletko hänen aikovan siitä opettaa julkisesti ihmiskunnalle?

H. P. B.

Siitä olen varma. Hän käsittää elämäntehtäväkseen tuoda todellinen Kristus takaisin maailmaan — länsimaihin Kristus, itäimaihin Amitaabha Buddha. Ja, jos hän siihen kykenee, on hän suorittanut ihmeellisen työn ihmiskunnassa. Ken ei tahtoisi olla hänen tilallaan?

PUHEENJOHTAJA.

Mitä sanot?

H. P. B.

Sanon, että se olento on kadehdittava, joka voisi tuoda uskon takaisin ihmisille — uskon hyvään, uskon oikeuteen, uskon totuuteen.

PUHEENJOHTAJA.

Frater, sinun sanasi kaikuvat kerettiläisiltä. Mistä tulet?

H. P. B.

Egyptistä.

PUHEENJOHTAJA.

Ja Egyptissäkö olet tuota löyhää viisautta oppinut? Mitenkä ovat asiat Egyptissä?

H. P. B.

Hyvin ovat asiat Egyptissä, enkä minä ole oppinut viisauttani, jota suvaitset nimittää löyhäksi, Egyptissä ainoastaan, vaan yleensä maailmalla.

PUHEENJOHTAJA.

Haa! Se on siis omaakin viisauttasi. Luulin, että kerroit meille Helena Blavatskysta. Se on siis sinunkin viisauttasi? Etkö tiedä tuommoisia mielipiteitä lausuessasi, että leimaat itsesi luopioksi?

H. P. B.

En. Eikö ihminen saa ajatella vapaasti?

PUHEENJOHTAJA.

(Halveksien.) Ihminen . . . mutta ei viisas, joka lukeutuu meidän riveihimme. *(Epäillen.)* Minä kysyn sinulta vielä kerran: mistä tulet?

H. P. B.

Egyptistä.

PUHEENJOHTAJA.

Mistä sieltä?

H. P. B.

Luksorista.

PUHEENJOHTAJA.

(Hämmästyen.) Luksorista? Ketä sinä edustat?

H. P. B.

En ketään. Olen tullut omalla vastuullani.

PUHEENJOHTAJA.

Mitä tämä on? Entä looshi? Mikä se on ja mitkä ovat sen terveiset meille?

H. P. B.

Se looshi, johon kuulun, ei lähetä terveisiä.

PUHEENJOHTAJA.

Haa . . . tämä käy kiintoisaksi. Mihinkä looshiin kuulut?

H. P. B.

Tahdotko, että sen sanon?

PUHEENJOHTAJA.

Tietysti. Minä odotan vastaustasi.

H. P. B.

Kuulun Luksor-veljeskunnan Ellora-looshiin, jonka valtiaana on Serapis Bey.

(Melua, huutoja: „petos, tässä on tapahtunut petos y.m.” veljien puolelta, jotka koko keskustelun aikana ovat elein osoittaneet kaubhistustaan.)

PUHEENJOHTAJA.

Rauhoittukaa, veljet. Tässä on ilmeisesti tapahtunut petos, mutta me emme koskaan jätä petosta kostamatta. *(Veljet vaikenevat.)* Kysyn sinulta, joka olet uskaltanut omistaa itsellesi nimen: „frater aegyptius”, ken sinä olet?

H. P. B.

Olen egyptiläinen veli, koska kuulun egyptiläiseen looshiin, johon teillä ei ole kunnia kuulua.

PUHEENJOHTAJA.

Rohkeata puhetta . . . Mutta nyt *(nousten, jylisevällä äänellä)* sano minulle, sinä uskalias petturi, kuka sinä olet?

H. P. B.

Petturi voit olla itse, sinä Pietari Bassano, joka ulkonaisessa maailmassa, porvarillisessa yhteiskunnassa, olet jesuiittaveljeskunnan pää, vaikka sisäisesti olet Mestarisi pettänyt ja liittynyt harmaan veljeskunnan synkkiin riveihin.

(Undestaan hälinää.)

PUHEENJOHTAJA.

(Toipuen hämmästyksensä.) Vai tunnet sinä minut? Silloin myös tiedät, että käteni kostossaan on pitkä. Ja sinun rikoksesi on suunnaton. *(Jylisten.)* Astu eteeni tänne ja näytä, ken olet.

H. P. B.

(Ensin epäroiden, mutta kun veljet käyvät häneen käsiksi, hän lykkää heidät luotaan.) Pois kädet, antakaa minun olla. Vapaana ja omasta tahdostani astun esille. *(Astuu paikoiltaan keskelle lattiaa. Kääntyen puheenjohtajan puoleen.)* Tässä minä olen, Pietari Bassano, en pelkää sinua. Mitä minusta tahdot?

PUHEENJOHTAJA.

(Tyyntyneenä.) Näytä minulle, ken olet!

H. P. B.

Luulin sinun sen jo aikoja arvanneesi. *(Riubtaisee naamion kasvoiltaan ja heittää munkkikaavun päältään.)* Olen Helena Petrovna Blavatsky, jota niin kauan olet etsinyt.

PUHEENJOHTAJA.

Haa! Minä sen arvasin. Vihdoinkin! *(Riemuiten.)* Ja omassa persoonassasi.

(Veljet ovat kaikki rynnänneet pystyyn ja vetäneet tikarinsa esille ja lähestyneet katsomaan H. P. B:ta uhkaavina.)

PUHEENJOHTAJA.

Haa, veljet, nyt on voitto meidän. Hän on itse tuonut sielunsa meidän luoksemme . . . Sinä olit liian rohkea, Helena Blavatsky. Hyppäsit ajattelemttomuudessasi leijonain luolaan.

H. P. B.

Oli kerran Danielkin leijonain luolassa, eikä hänelle mitään tapahtunut.

PUHEENJOHTAJA.

Mutta sinä et pääse yhtä helpolla. Sen vannon.

H. P. B.

Jos olette leijonia, tappakaa minut. Kyllä minä uuden ruumiin löydän.

PUHEENJOHTAJA.

Tappamisesta ei ole kysymys. Johan sen äsken kuulit minun sanoistani. Sinua odottaa aivan toisenlainen rangaistus – rangaistus, veljet, joka samalla poistaa meiltä sen vaaran, mikä on uhannut meidän suurta työtämme: Vankeus sinua odottaa, Helena, ei ruumiillinen, vaan sielullinen. Tahdon ajaa pahan hengen sinusta ulos, Helena ! . . . Veljet, kiiruhtakaa, suukapula!

(Kaikki tapahtuu äkkiä. H. P. B:n vastustuksesta huolimatta hänen suunsa sidotaan. Samoin hänen käitensä ja jalkansa. Suuttumuksen ilme hänen kasvoillaan vähitellen hävinee ja sijaan tulee äärimmäinen uteliaisuus ja lopulta kauhu seuraavan kohtauksen aikana.)

PUHEENJOHTAJA.

Neliö, veljet, ja tikarit. Sitten maagillinen piiri.

(H. P. B. keskipisteenä ja mahdollisimman laajan neliön neljään kulmaan asettuu neljä veljeä, kääntyen H. P. B:ta kohti ja ojentaen tikarinsa häneen päin. Heti perästä muut kaksitoista veljeä muodostavat neliön sisällä piirin H. P. B:n ympäri, laskeutuvat polvilleen ja kumartuvat maahan.)

PUHEENJOHTAJA.

(Nousee ja hyö kolme kertaa vasarallaan kuusi hyöntiä samassa tahdissa kuin ennen.) Kutsun teidät luokseni, te Hämärän mahtavat vallat, jotka pidätätte tämän ihmiskunnan kehitystä sen oikeissa ja luonnollisissa uomissa. Tulkaa tänne ja auttakaa minua tärkeässä tehtävässä. Te olette tämän maapallon oikeat ja järkevät hallitsijat, ja tässä näette edessänne luopion, – luopion, sanon minä, joka uskoen omiin turhanpäiväisiin ja mitättömiin voimiinsa, on aikeessa paljastaa ihmiskunnalle salaisuuden, jota sen ei ole lupa tietää. Vuosituhansien työmme juoksisi sanaan, jos hän siinä onnistuisi. Te näette, mahtavat vallat, mikä vaara tässä uhkaa ihmiskunnan edeltäpäin määrättyä kohtaloa. Olkaat siis minulle avuliaat, kun nyt aion sitoa hänen sielunsa, niin ettei hän uhkarohkeaan työhönsä kykene. Fratres, incantemus. *(Kaikki veljet lausuvat recitando puheenjohtajan johdolla seuraavan loitsun:)*

Järjen kirkkahin valo,
me kiitämme sua!
Älyn ankara palo,
me palvomme sua!
Ei kiirettä sulla:
Sa viisaasti vuotat,
koska aikas on tulla.

Ihmiskunta ei vielä
voi valoa sietää.
On vaaraksi sille,
jos paljon se tietää!
Se aikansa kypsä saa,
sitä kärsimys yksin
vain kasvattaa.

— Herra, Hämärän ruhtinas,
meitä kuule, oi jalo!
Viel' oot tähtemme valtias!
— Liiän varhainen valo
sammuta sielusta tästä,
ylpeilevästä!

— Tämä turmio hädäl!
Hänet hämäärään heitä,
soihtunsa pimeään peitä!
Hälle käskysi säädä:
Sinun seurata johtoasi,
Sinun olla vain palvelijasi!

(Tämän inkantationin loppupuolella H. P. B. on äkkiä rauhoittunut, nähtävästi koonnut henkiset voimansa ja kääntänyt katseensa rukoilevana ylöspäin.)

PUHEENJOHTAJA.

(Jatkaen laulavalla äänellä, johon kaikki veljet yhtyvät.) In nomine lucis rationis augustissimae, semper sperantis, semper expectantis, fiat nox, fiat nox, fiat nox!

(Valo himmenee. Täydellinen hämärä.)

PUHEENJOHTAJA.

Fratres, justitia facta est.

(Ovelle koputetaan kuusi asiaankuuluvaa lyöntiä.)

PUHEENJOHTAJA.

(Hämmästyneenä.) Ken siellä?

(Ovi ankenee. Moorja astuu sisään valkoisessa viitassa, turbaani päässä, ja kirkas valo hänet heti ympäröi.)

MOORJA.

Helena, lapseni, sisareni, veljeni, kuulin sinun avunhuutosi kaukaiseen kotiini ja riensin katsomaan, mikä sinulla on hätänä. *(Katsoo ympärilleen.)* Mitä tämä on? Ah, hämärän veljesten kokous. Ja sinä, Helena, täällä! Mitä näenkään: sinä olet sidottu! Täällä on tapahtunut pahoja. Mitä olettekaan yrittäneet tehdä minun tsheelalleni? . . . Ah, tuossahan sinä olet, Pietari Bassano, vanha tuttavani, joka itsepäisesti pysyttelet synkässä filosofiasasi, vaikka monta kertaa olet järjessäsikin nähnyt, että meidän tiemme on korkein ja lopullisesti ainoa.

PUHEENJOHTAJA.

(Kooten vaivalla itsensä.) Tunnustan suuruutesi, Mestari, mutta viisauttasi en ymmärrä. Ei ole totta, että järjelläni koskaan olisin nähnyt ihmiskunnalla olevan muuta pelastajaa kuin kärsimys.

MOORJA.

Kuinka haluat. Sanokaamme siis, että olet sen omassatunnossasi tuntenut . . . Mutta mitä sinä olet aikonut tehdä minun oppilaalleni?

PUHEENJOHTAJA.

En tiennyt, että hän oli sinun oppilaasi. Mutta mitä tehty on, se on tehty.

MOORJA.

Mitä siis on tehty?

PUHEENJOHTAJA.

Hänen sielunsa on vankeudessa.

MOORJA.

Vai niin? Vai olet vanginnut hänen sielunsa kaikkien salaisten taitojen mukaisesti? Silloin tulin oikealla hetkellä. Mutta miksi hänen ruumiinsa on sidottu? . . . Aha, ymmärrän. Hän ei saanut liikehtiä, ei puhua tempujesi aikana. Mutta nyt kun työ on suoritettu, on hän ruumiillisesti taas vapaa. Laske hänet siis irti, Pietari Bassano, — sinä itse!

(Vastahakoisesti, mutta Moorjan käskyä totellen puheenjohtaja laskeutuu lavaltaan ja menee H. P. B:n luo, irrottaen hänet siteistä. H. P. B. huudahtaa helpotuksesta ja juoksee heti Moorjan luo rappuja ylös.)

H. P. B.

Oi Isäni, oi Ystäväni, suo anteeksi kamala erehdykseni! Luulin Sinun tahtosi olevan, että tulin tähän kokoukseen. Tämän kammottavan veljeskunnan egyptiläinen edustaja sairastui äkkiä Kairossa, ja minä hankin tarvittavat tiedot häneltä. Serapis ei sanonut mitään, mutta Tuitit arveli, että voisi olla hyötyä täällä käynnistäni.

(Kaikki veljet, polvillaan olleet noustuaan, ovat hämmästyksellä ja pelolla katselleet H. P. B:ta ja Moorjaa.)

MOORJA.

Sinua ei siis ole vahingoitettu?

H. P. B.

Hämärän valloilla ja mokomilla loitsuilla! Tunnustan, että pelästyin, sillä näin, että tänne kokoontui paljon roskaväkeä kaikilta ilmansuunnilta. Mutta kun rupesin heitä siunaamaan ja kutsuin Sinua avukseni, mitä he minulle taisivat?

PUHEENJOHTAJA.

Olisiko työni siis ollut turha, turha koko tämä kokous?

H. P. B.

Turha, turha, hämäreä veli, sillä nythän tiedän olla varuillani.

PUHEENJOHTAJA.

Älä ole liian varma, Helena Blavatsky. Olet saanut minusta nyt vastustajan. En päästä sinua enää silmistäni. Kun vähimmin aavistat, uhkaa sinua minun rangaistukseni.

H. P. B.

Olet suuri suustasi, Pietari Bassano, mutta mitä ovat tekosi?

MOORJA.

Älä, Helena. Vastustajasi ei ole halveksittava. Sinä voitit nyt, lapseni, mutta käykö aina vastedeskin niin? Pietari Bassano, tehkäämme sopimus, anna hänen olla kymmenen vuotta rauhassa, että hän edes pääsisi työnsä alkuun. Vielä hän ei ole mitään tehnyt!

PUHEENJOHTAJA.

(Synkkänä, mutta imarreltuna.) Olkoon menneeksi. Saat tehdä työtä rauhassa minun puolestani, Helena Blavatsky, kymmenen vuoden aikana. Mutta muista, sitten teen kaikkeni, jotta työsi hedelmät muuttuisivat ruusuista orjantappuroiksi.

MOORJA.

Kiitos, hämäreä veli . . . Mutta huomaa, Helena, että minunkin täytyy pitää sinua paremmin silmällä. Minun täytyy sitoa sinut lujemmin itseeni. Tule, poistukaamme. Sinun työsi nyt alkaa. Tulen lähettämään sinut Amerikkaan ensi aluksi . . . Hyvästi, veljet, ja muuttukoon teidän synkkä elämänfilosofianne valoisammaksi ja veljellisemmäksi.

(Kaikki veljet laskeutuvat maahan polvilleen. Moorja viittaa kädellään ja poistuu ovesta H. P. B:n kanssa. Hämäreä vallitsee taas ja esirippu laskee.)

III KUVAELMA WÜRZBURGISSA 1886

Würzburgissa tammikuulla v. 1886. Tahvipäivä. Isobko ruokailuhuone H. P. Blavatskyn asunnossa. Taustalla akkunat. Vasemmalla ja oikealla sivustalla ovet. Keskellä ruokailupöytä, jota palvelijatar väliverhon noustessa on kattamassa.

KREIVITÄR WACHTMEISTER.

(Astuu sisään oikeanpuolisesta ovesta ja asettaa tuomansa paketin sivupöydälle.) Ulkona on vähän kylmä tänään. Parasta lämmittää huoneissa, ettei Madamen nivelkolotus pääse ärtymään. . . . Onko Madame muuten kysynyt minua, sillä aikaa kun olin kaupungissa, Louise?

PALVELIJATAR.

Ei, rouva kreivitär. Madame on ollut sulkeutunut työhuoneeseensa aamiaisesta lähtien.

KREIVITÄR.

Kello yhdeksästä. . . ja kello on nyt yksi. No, eihän se ole muuta kuin jokapäiväinen ohjelma, vaikka kotona ollessani Madame usein pitää työhuoneensa oven auki, että välistä voimme vaihtaa sanan keskenämme. Mutta hän ehkä pani merkille, että lähdin ulos jo kello kymmenen tänä aamuna. . . . Nyt on kuitenkin lounasaika ja meidän pitää kutsua Madame syömään.

PALVELIJATAR.

Niin, ei ole toista ihmistä niin ahkeraa kuin Madame. Hän melkein tappaa itsensä yhtämittäisellä työllään. . . . Kyllä minä tulisin hulluksi, jos noin aamusta iltaan pitäisi istua kirjoittamassa.

KREIVITÄR.

(Menee vasemmalle.) Sen uskon, ja uskon, että moni muukin „tulisi hulluksi”, niinkuin Louise sanoo. Mutta Madame ei olekaan tavallinen ihminen. Hänellä on suuri elämäntehtävä. On kunnia saada palvella häntä.

PALVELIJATAR.

Ja minä rakastan häntä, armollinen kreivitär. . . . Hän on niin hyvä. . . . ja samalla vähän pelkään. . . .
(Lähestyy kreivitärtä.)

KREIVITÄR.

Pelkäätte, Louise? Mitä ja minkä tähden?

PALVELIJATAR.

En tiedä, rouva kreivitär. Välistä on kuin talossa kummittelisi. Olen monta kertaa kuullut ja nähnyt niin kummallisia asioita Madamen pöytäkellossa. Sanokaa, armollinen kreivitär, eihän paholaisella voi olla mitään tekemistä Madamen kanssa? Enhän minä paholaista uskokaan . . . Mutta eihän Madame ole huonoissa väleissä Jumalan kanssa?

KREIVITÄR.

Kuinka semmoista ajattelettekaan, Louise? Jumalaltahan Madame juuri on saanut elämäntehtävänsä.

PALVELIJATAR.

Niin . . . sitä minäkin . . . Nuo äänet ja valot kellossa . . .

KREIVITÄR.

Ovat luonnollisia ilmiöitä. Mutta unohtakaa ne. . . . Joko pöytä on valmiiksi katettu?

PALVELIJATAR.

On, armollinen kreivitär.

KREIVITÄR.

(Joka edellisen keskustelun aikana on avannut pakettinsa, ottanut siitä kirjan, laskenut sen pelipöydälle ja järjestänyt tukkansa, läbestyy ruokapöytää.) Soittakaamme sitten, että Madame tietää tulla. *(Tarttuu kelloon, joka on ruokapöydällä ja soittaa.)* . . . Tuliko minulle mitään postia, Louise?

PALVELIJATAR.

Ei, rouva kreivitär. Madame sai muutamia kirjeitä ja yhden ristisiteen.

KREIVITÄR.

Veittekö ne hänelle, Louise?

PALVELIJATAR.

Vein, ja se olikin ainoa kerta kun Madamen ovi avattiin.

KREIVITÄR.

Madame ehkei kuullut soittoa. *(Soittaa undestaan.)* Tai jos hänellä taas on tärkeä kirjoitustehtävä niin hän unohtaa koko tämän maailman.

PALVELIJATAR.

Kuulen liikettä Madamen huoneesta. Kyllä hän nyt tulee syömään.

KREIVITÄR.

Saatte poistua, Louise. Minä kyllä palvelen Madamea.

(Palvelijatar poistuu. Vasemmanpuoleinen ovi avautuu ja H. P. B. näkyy kynnykselle synkkänä, kuin ukkosen lyömänä. Hänellä on kädessään avattu broshyyri.)

KREIVITÄR.

Tuossahan te olette, H. P. B. Tulkaa nyt lounaalle.

H. P. B.

Minäkö syömään! Minä! . . . Madame Blavatskyn pitäisi kuolla ja hänen nimensä haihtua olemattomiin.

KREIVITÄR.

(Pelästyen.) Mitä sanotte? Mitä nyt on tapahtunut? Kuka on pahoittanut mieltänne?

H. P. B.

(Katkerasti.) Todella! Kuka on pahoittanut mieltäni? . . . Olen kuolemaan tuomittu olento . . . Kunniaton ihminen . . . häväisty nainen . . . Nainen . . . nainen . . . köyhä, avuton . . . Ah, miksi en ole mies, että voisin lyödä, niinkuin minua lyödään . . . Mutta minä tahdon olla mies . . . tahdon kostaa . . . tahdon näyttää maailmalle, ettei ihmistä tuolla tavalla saa solvata . . . Onhan meillä oikeutta maailmassa . . . Vedän nämät konnat tuomioistuimen eteen . . . Vastatkoot teoistaan . . .

KREIVITÄR.

Mutta mitä on tapahtunut, H. P. B.?

H. P. B.

Kas tässä! Tämä kirottu pamfletti, tämä tunkiolta tuotu roska . . .

KREIVITÄR.

(Läbestyy H. P. B:tä ja ottaa hänen kädestään kirjan.) Mitä tämä on? . . . Aah, Psykkisen Seuran raportti . . . Kuka tämän on teille lähettänyt?

H. P. B.

Viis siitä kuka — vihollinen tai ystävä. Mutta katsokaa, kreivitär: . . . „tutkinto koskeva Madame Blavatskyn oletettuja okkulttisia ilmiöitä” . . . Oletettuja! Lukekaa, kreivitär, lukekaa ja nähkää, kuka minä olen!

KREIVITÄR.

Olen sen jo lukenut — ja polttanut.

H. P. B.

Lukenut! . . . ettekä ole puhunut minulle sanaakaan! . . .

KREIVITÄR.

Miksikä, H. P. B., olisin teitä sillä vaivannut? . . . Tulkaa syömään nyt älkääkää välittäkö tuosta kurjasta tekeleestä. (*H. P. B. raskaasti kävellen tulee pöydän luona olevan tuolin luo ja istuu siihen.*) Eivät, H. P. B., teidän ystäväne — eivät teosofit semmoisesta välitä.

H. P. B.

Monet ovat ilmoittaneet eroavansa, ette tunne maailmaa, kreivitär, jos luulette, ettei tuommainen katale teko saa pahaa aikaan . . . Olen saanut useampia kirjeitä — „ystäviltäkin”, joissa he ilmoittavat, etteivät tahdo olla missään tekemisissä petollisen seuran ja sen perustajan kanssa . . . Muistattehan tuon kirokun kirjan ponsilauseen: „Madame Blavatsky on täten suurimpia uskonnollisia pettureita, mitä vuosisatoihin on nähty” tai jotain tuommoista . . . Ja minkä tähden muka? Näiden okkultisten ilmiöiden takia, joiden muistoakin nyt kiroan . . . Ah, noita ilmiöitä, noita ilmiöitä . . .

KREIVITÄR.

Mutta olettehan itse kertonut, että teidän oli puoleksi — ehkä kokonaan — pakko niitä tehdä. Ystävät teitä ympäröivät ja he vaativat niitä.

H. P. B.

Niin, tietysti. Heitä huvittaakseen ja opettaakseen niitä suoritin . . . „Aineellistuttakaa tämä, Madame Blavatsky, kaksoistuttakaa tämä, antakaa astraalikellojen kuulua, lukekaa tämä suljettu kirje j.n.e.” — niin he alituisesti huusivat, ja minä ajattelemattomassa heikkoudessani aina suostuin. Ah sentään? . . . Tämä on nyt teosofisen seuran karmaa ja minä olen sen syntipukki! . . . Jos asia koskisi yksin minua, voisin sen kestää. Mutta mitä tulee teosofisesta työstä, kun Mestarien nimet vedetään lokaan!

KREIVITÄR.

Siitä teidän ei tarvitse olla huolissanne, H. P. B. Sanoohan tuo raportti nimenomaan, että Mestarit ovat teidän keksimiänne kummituksia kaasupalloista ja musliinikankaasta . . . Ei psyykinen seura järkytä maailman uskoa, sillä eihän maailma ole mihinkään uskonutkaan . . .

H. P. B.

Maailma, maailma . . . mutta entä teosofit! Teosofeja varten ennenkaikkea työskentelen. Heille kirjani kirjoitan . . . *Isis Unveiled* ei riitä enää. Mestari tahtoo, että Salainen Oppi jota paraikaa kirjoitan, on oleva todellinen esitys aikojen tiedosta ja viisaudesta . . . Mutta mitä hyötyä on enään minun työstäni? Ei kukaan luota minuun enään, ei kukaan kuuntele sanojani, ei kukaan lue kirjojani . . . Olen kaikkien hylkäämä . . . hylky, joka vaipukoon merenpohjaan . . .

KREIVITÄR.

Mutta, H. P. B., älkää liioitelko. Teillä on varmasti monta ystävää, jotka ymmärtävät työnne suuruutta. Onhan Teosofinen Seura jo kymmenen vuotta toiminut. Onhan eversti Olcott sen uskollinen presidentti, onhan Judge Amerikassa teidän uskottu asiamiehenne, onhan . . .

H. P. B.

Älkää viitsikö . . . ystävät ovat rottia, silloin kuin laiva uppoaa.

KREIVITÄR.

H. P. B., minä en ainakaan teitä hylkää.

H. P. B.

Ja miksi ette? Madame Blavatsky on kaatunut suuruus. Katupojat pian osoittavat minua sormillaan. Te olette hienon maailman nainen, syntyänne markiisitar, naimisissa kreivin kanssa, olette viettänyt elämänne Europan hoveissa, – mitä teillä on tekemistä maankiertäjän ja seikkailijan kanssa, semmoinen kuin minä olen?

KREIVITÄR.

Älkää unohtako, H. P. B., että itse olette syntyänne kreivitär ja kuulutte Venäjän hienoimpaan aatelistoon. Luulempa melkein, että jos hienoutta kysytään, olette paljon ylhäisempi minua, koska olette sukulaisuudessa Venäjän keisarihuoneen kanssa. Jättäkäämme siis se sikseen. En minä sen takia ole ystävänne. Olen ystävänne sen tähden, että tunnen teidät, H. P. B., ja luotan teihin.

H. P. B.

Älkää puhuko sanoja, joita saatte katua. Muistakaa, että olen petturi. Olen keksinyt Mestarit. Olen suorittanut tuhansia humbugi-ilmiöitä.

KREIVITÄR.

Ehkä tuon onnettoman raportin kirjoittajan mielestä, mutta ei kenenkään järkevän ihmisen. Ei ainakaan minun. Sillä minä tiedän, että teillä on salaperäisiä kykyjä, H. P. B., minä tiedän, että Mestarit ovat olemassa.

H. P. B.

Kreivitär, kreivitär, voitteko vastata sanoistanne? Lukekaa uudestaan tuo kirottu raportti. Sehän todistaa, että olen petturi.

KREIVITÄR.

Todistakoon kenelle se todistaa. Minulle ei.

H. P. B.

Te hämmästyttätte minua, kreivitär. Eikö teidän olisi viisainta jättää minut ja palata maailmaan, ennenkuin on liian myöhäistä?

KREIVITÄR.

Oletteko suunniltanne, H. P. B.? Ettekö muista, että minä todella tiedän, että olette ensiluokan selvänäkijä, ettekö muista, että minä tiedän Mestarien olevan?

H. P. B.

Mitä te tiedätte? Olisipa hauska kuulla.

KREIVITÄR.

No mutta, H. P. B., rauhoittukaa nyt. Muistattehan, kuinka dramaattinen tuloni tänne oli?

H. P. B.

Muistan, että ensin kielsin kirjeessä teitä tulemasta, kun olitte kysynyt, ja sitten viime hetkenä sähköitin, että tulisitte? Mitä yliluonnollista siinä oli? Pelkäsin, ettette viihtyisi täällä, näissä ahtaissa oloissa, mutta sitten muutin mieleni.

KREIVITÄR.

Ja miksi? Sen tähden, että Mestari niin käski.

H. P. B.

Aivan oikein, mutta Mestarihan on minun keksimäni kummitus, joka on olemassa vain aivoissani!

KREIVITÄR.

En sitä tarkoittanut. Sitähän toinen voi epäillä, vaikka minä sen uskon. Mutta ettekö muista, H. P. B., mitä tuloni yhteydessä muuta tapahtui?

H. P. B.

Kertokaahan.

KREIVITÄR.

Emme olleet montakaan sanaa vaihtaneet, ennenkuin äkkiä huudahditte: „Kreivitär Wachtmeister, Mestari sanoo, että teillä on kirja minua varten!” Minä hämmästyin suuresti, sillä ei minulla mitään kirjaa ollut. „Kyllä”, vakuutitte, „Mestari sanoo, että teillä on muassanne kirja, joka puhuu Kabbalasta ja Tarotista, ja Mestari väittää, että hän käski teidän sen tuomaan minulle!” Silloin hämmästyin vielä enemmän, sillä totta tosiaankin! Kirjaa ei minulla ollut, mutta käsikirjoitettu vihko, jonka eräs ystävä oli antanut minulle ja joka oli täynnä muistiinpanoja Tarotista ja Kabbalasta. Ja mikä oli vielä kummallisempi: Kotona Ruotsissa, kun matkalle lähdessäni asetin lukkojen taakse muutamia kalleuksiani ja olin laskemassa tämänkin vihkon laatikkoon, kuulin äänen sanovan: „ota tuo kirja mukaan, siitä on hyötyä matkalla!” Muistattehan, H. P. B., tämän pienen episodin? Se yksin riittäisi todistamaan minulle, että teidän suhteenne kaikki on niinkuin olla pitää ja että Mestari on olemassa! Ja olenhan saanut siitä yhtämittaa todistuksia täällä ollessani. Olen asunut kuukausia teidän luonanne, H. P. B., enkä minä ole niin tyhmä ja yksinkertainen, etten olisi huomannut, jos teissä olisi pienintäkään vilppiä. Ja tietäkää, H. P. B., niin ylpeä olen, että olisin jättänyt teidät sinä hetkenä, jolloin olisin vähimmässäkään määrässä teitä epäillyt.

H. P. B.

Suokaa anteeksi, Constance, teidän sydämenne on jalo. (*Ojentaa kätensä kreivittärelle, joka tarttuu siihen ja kumartuen suutelee H. P. B:tä otsalle.*) Mutta mitä minusta tulee? Ja mitä tulee teosofiasta ja teosofisesta seurasta? Kaikkihan on nyt mennyttä . . . Oh, jos Mestari nyt antaisi minun kuolla . . .

KREIVITÄR.

Älkää puhuko noin, H. P. B. Onhan Salainen Oppi vielä vasta alussa.

H. P. B.

Niin, vasta alussa . . . Mutta mitä hyödyttää sitä kirjoittaa . . . Voi ilmiöitä, voi ilmiöitä . . . Että saatoinkaan paljastaa Akilleen kantapään vihollisilleni . . . ja viholliseni ovat mahtavat. Te ette tiedä, kreivitär, te ette tunne heitä, eikä minun ole lupa heistä puhua . . . Mutta minä tunnen ja tiedän . . . kymmenen vuotta, kymmenen . . . Kaksitoista on jo kulunut, mutta olen kahtena vuotena tätä odottanut, onhan jo ollut levotonta ja myrskyisää, onhan jo huhuiltu ja paneteltu kahden vuoden aikana . . . Voi minua.

KREIVITÄR.

Mutta olemmehan kerrassaan unohtaneet syödä. *(Rupeaa puuhailemaan ruokien kanssa.)*

H. P. B.

Kiitos, rakas kreivitär, en jaksa syödä.

KREIVITÄR.

Mutta edes kuppi teetä, H. P. B. Se virkistää.

H. P. B.

Olkoon, kaatakaa minulle kuppi.
(Kreivitär tarjoaa teetä. Samassa palvelijatar naputtaa ovelle ja astuu sisään.)

PALVELIJATAR.

Tässä on kirje, jonka postiljooni juuri toi.

H. P. B.

Uusi jobin sanoma. Katsokaa, kreivitär, mitä se on. *(Kreivitär ottaa kirjeen palvelijattaren kädestä. Palvelijatar poistuu.)*

KREIVITÄR.

Tuskin jobin posti, H. P. B. Tämä on Venäjältä.

H. P. B.

(Innokkaasti.) Antakaa tänne. *(Ottaa kirjeen, aukaisee ja lukee. Hänen kasvonsa kirkastuvat.)*

KREIVITÄR.

Taitaa olla hyviä uutisia, H. P. B. . . . Mutta te unohdatte teenne.

H. P. B.

Niin, kreivitär, merkillisiä uutisia . . . Ne ansaitsevat kupin teetä. (*Tarttuu kuppiinsa ja juo.*) Katkov kirjoittaa Novoje Vremjasta ja tarjoaa minulle tuhat kultaruplaa kuukaudessa, jos säännöllisesti kirjoitan hänelle artikkeleita ja kertomuksia. Hän sanoo nimenomaan, että saan kirjoittaa teosofiastakin.

KREIVITÄR.

Mutta, H. P. B., tuohan on erinomainen tarjous.

H. P. B.

Sanokaas muuta. Kerrankin pääsisin näistä ainaisista taloudellisista huolista. Kerrankin minulla taas olisi rahaa, etten olisi riippuvainen siitä vähästä minkä „Theosophist” tuottaa ja – ystävien avustuksista . . . Oi kreivitär, tämä kirje tuli otolliseen aikaan . . . tuhat ruplaa on neljätuhatta frangia kuukaudessa. Kaikki huolet poistuisivat . . . ja minä ehtisin kirjoittaa nuo asiat tunnissa tai parissa päivittäin.

KREIVITÄR.

Niin, ja teille jää vielä runsaasti aikaa Salaisen Opin kirjoittamiseen, H. P. B.

H. P. B.

Salainen Oppi . . . (*Vaipuu mietteisiin. Äkkiä:*) Kreivitär, minä olen tuomittu ihminen. Rauhaa ei ole minulla, ei kiveä, mihin pääni nojata. Jos Salaista Oppia kirjoitan, en voi ottaa vastaan Katkovin tarjousta. Ne virtaukset ja pyörteet, joissa minun täytyy olla Salaista Oppia kirjoittaessani, ovat niin voimakkaat, että en muuta kestä. En minä voi niistä kesken kaiken irtautua. Minun täytyy olla niihin kokonaan keskitettynä. Kun Salaista Oppia kirjoitan, en kykene muuhun. Olettehan itse nähnyt, kuinka saan ponnistaa. Välistä täytyy kirjoittaa sama sivu uudestaan ja uudestaan, ennenkuin Mestari sen hyväksyy . . . Ei, kreivitär, tuulentuvat ja unelmat hiiteen, jos Salaista Oppia tulee kirjoittaa.

KREIVITÄR.

Onko ehdottomasti niin? Eikö voi ajatella mitään sovittelua?

H. P. B.

Ei mitään. (*Vaipuu mietteisiin.*)

KREIVITÄR.

(*Valmistaa uuden kupin teetä H. P. B:lle ja itselleen.*) No niin, H. P. B., juokaa nyt vielä toinen kuppi.

H. P. B.

(*Ottaa konemaisesti kreivittären tarjoaman kupin. Hetken kuluttua, jolloin hänen kasvonsa taas ovat kirkastuneet:*) Kuulkaa, kreivitär, Mestari ratkaisee asian. Hän sanoo, että minun täytyy kieltäytyä Katkovin tarjouksesta ja jatkaa Salaisen Opin kirjoittamista, mutta Hän samalla lupaa auttaa minua entistä enemmän ja myös pitää vihollisiani silmällä. Hän sanoo, ettei minun tarvitse liiaksi kiihoittua, asiat kääntyvät vielä hyvään päin, Hän sanoo.

KREIVITÄR.

Sen minäkin uskon, H. P. B. Saattepa nähdä, että monet, monet tulevat vielä innokkaammiksi teosofeiksi, kun he kuulevat, kuinka hirveästi syytetään ja sorretaan sitä ihmistä, joka on opastanut heidät valoon. Eihän ihmiskunnan henkisiä hyväntekijöitä koskaan ole kiitoksella otettu vastaan! Piinattu heitä on, poltettu ja ristiinnaulittu!

H. P. B.

Ja meidän aikanamme, kreivitär, on parjaus hirveä ase. *(Juo teetä.)*

KREIVITÄR.

Ehkä sittenkin aterioitte vähäsen, H. P. B.? Mielestäni teidän nyt pitäisi nauttia ruokaa ja levätä.

H. P. B.

(Laskee tyhjän kupin kädestään.) Oi kreivitär, vaeltava juutalainen ei lepää. En jaksa syödä, mutta työtä minun täytyy tehdä. Koko aamupäivä meni hukkaan tuon kirotn raportin tähden . . . Vieläkin on mieleni omituisesti kuohuksissa. Vihollisteni ajatukset pistävät minua kuin nuppineuloilla ympäri ruumiin . . . Ruumiini tuntuu väsyneeltä, mutta minä tahdon jatkaa työtäni. Salainen Oppi on suunnaton työ. Mistä saan voimia ja ikää sen kirjoittamiseen, ellei Mestari auta? Mutta hän auttaa. Siis aion jatkaa. *(Nousee.)* Näkemiin, kreivitär. *(Astuu hitaasti ovea kohden.)*

KREIVITÄR.

(Katsoo hänen jälkeensä, itseksensä.) Marttyyri, marttyyri . . . Koska koittaa aika, että ihmiskunta tuntee hyväntekijöitään?

Väliverho.

IV KUVAELMA LONTOOSSA 1891

Lontoossa toukokuun 8 p:nä 1891. H. P. B:n työhuone. Taustalla leveä ikkuna. Sen edessä sivuttain iso kirjoituspöytä. Kirjoituspöydän kyljessä nojatuoli vieraita varten. Muita huonekaluja, kirjakaappi y.m. Ovi vasemmalla seinällä H. P. B:n makuuhuoneeseen, oikealla taustalla ovi etuhuoneeseen. Aurinko paistaa sisään ikkunasta, josta näkyy puutarhan puuta.

Esiripun noustessa kuuluu iloisia ääniä makuuhuoneesta. Kohta ilmestyy H. P. B. ovelle kreivitär Wachtmeisterin tukemana. H. P. B. on heikko, kävelee vaivaloisesti, mutta koettaa laskea leikkiä. Päästyään kirjoituspöydän luo H. P. B. nojaa siihen käsillään.

KREIVITÄR W.

(Kääntyen takaisin ovelle päin.) Ja nyt, hoitaja, Madamen tuoli. *(Samassa iso korkeaselkäinen nojatuoli tulee näkyviin ovesta, sairaanhoitajattaren kantamana.)* Odottakaa, se on kovin raskas. *(Rientää avuksi, ja yhteisvoimin*

tuoli kannetaan pöydän luo ja asetetaan selkä ikkunaan päin.) Kas nyt, H. P. B., nyt istukaa. *(Auttaa H. P. B:ta istumaan.)* Tohtori on kieltänyt teitä vielä työtä tekemästä, sentähden emme käännä tuolia pöytään päin.

H. P. B.

Hyvä on, rakkaani. En aio kirjoittaa.

(Sillä välin on hoitaja tuonut tyynyjä, joita asettelevat H. P. B:n tueksi ja mukavuudeksi tuoliin; jalkojen alle asetetaan iso jalkatyyny, ja H. P. B:n eteen tuodaan pienempi pöytä ja pelikortit, joilla H. P. B:n on tapana asettaa pasiangsia. Tätä tehdessä asiaankuuluvia sanoja ja huudahduksia kreivitär W:n ja hoitajattaren puolelta.)

KREIVITÄR W.

Pasiangsinne te tietysti tahdotte, H. P. B., sillä sitä lääkäri ei ole teiltä kieltänyt?

H. P. B.

(Tyytyväisen näköisenä.) Tietysti, rakas Constance. Mihin minä vanha povari joutuisin ilman rakkaita korttejani?

KREIVITÄR W.

Te näytätte niin paljon virkeämmältä tänään, H. P. B. Kuumetta ei ole ollenkaan, koko influenza on jo varmasti voitettuna. Eilen jo, kun tohtori Mennell näki teidät ylhäällä täällä työhuoneessa, hän oli erittäin iloinen ja sanoi: „selvästi näkyy, että voimat palaavat”. Ja mitä hän sanookaan tänään, nähdessään teidät noin reippaana?

H. P. B.

Hän koettaa parastaan, tuo rakas tohtori Mennell. Mutta kuinka meidän toinen influenzapotilaamme voi? Oletko kuullut mitään, Constance?

SAIRAANHOITAJATAR.

Minä kuulin, Madame, että hän on paljon parempi.

H. P. B.

Niinkö, se ilahduttaa minua . . . Ja kuule, Constance, sinun täytyy välttämättä mennä nyt levolle itse. Olet koko vuorokauden valvonut. Et saa tehdä itseäsi sairaaksi.

KREIVITÄR W.

Kyllä todella nyt voin rauhassa mennä vähän nukkumaan. Mutta sitä ennen täytyy minun käydä kustannusliikkeessä. Ja nyt, H. P. B., virkistävä lääkkeenne! Eikö jo olekin aika, hoitaja?

SAIRAANHOITAJATAR.

(Joka sillä välin on valmistanut lääkannoksen makuuhuoneessa. Tullen ovesta.) On, rouva kreivitär. Tässä on Madamen lääke.

KREIVITÄR W.

Antakaa minulle, hoitaja. Tahdon nähdä, että Madame sen ottaa. Kas tässä, H. P. B. *(Ojentaa viinilasins H. P. B:lle, joka sen tyhjentää.)*

H. P. B.

Se todella virkistää. Mitähän noita-eliksiiriä lieneekään? On melkein kuin tulta suonissa.

KREIVITÄR W.

Se onkin tohtori Mennellin toverin, tohtori Millerin reseptiä.

H. P. B.

Vai niin, rakkaani. Hyvää tuntuu olevan. Minun on nyt niin hyvä olla, että mene sinä nyt rauhassa, Constance.

KREIVITÄR W.

Entä tupakka, H. P. B.? Eikö sigaretti maistuisi?

H. P. B.

Ah ystäväni, kymmeneen päivään ei ole maistunut. Antaa nyt olla. En tunne vielä mitään halua.

KREIVITÄR W.

Minä vain sentähden, että tohtori sanoi, että se olisi lopullisen parantumisen merkki . . .

H. P. B.

(Innostuen.) Niinkö? No mutta sitten, rakkaani! Emme nyt tohtorille tuota pettymystä . . . Tuohan sitten vehkeet tänne.

(Kreivitär W. tuo tupakkapussin y.m. vehkeet sigarettien pyörittämistä varten ja asettaa ne kirjoituspöydälle.)

H. P. B.

Kas noin, rakkaani. Kiitos nyt — ja näkemiin.

KREIVITÄR W.

Näkemiin, H. P. B., iloisiin näkemiin! Hoitaja kai jää istumaan etuhuoneeseen? *(Tämä nyökkää vastaukseksi ja molemmat poistuvat iloisina perällä olevasta ovesta.)*

H. P. B.

(Yksin jäätyään.) Kas niin . . . Pitäisiköhän nyt hyvän tohtorin mieliksi tehdä ja polttaa sigaretti? *(Katsoo surullisena tupakkavehkeisiin.)* Eipä tunnu oikein haluttavan vielä . . . Jospa asetan pasiangsin ensin. *(Tarttuu kortteihin ja rupeaa niitä pöydälle levittämään. Mietteissään.)* Eivät tahtoisi, kaikki nuo rakkaat ihmiset, että heidät

nyt jättäisin . . . Nyt kun olen näin vanha ja voimaton, nyt alkavat minua ymmärtää nämä jäykät ja kylmät englantilaisetkin, nyt he aavistavat, kuinka suuri ja pyhä on tämä teosofinen asia . . .

Niin, se on paljon sinun ansiotasi, Annie. Kun sinä liityit joukkoomme kaksi vuotta sitten, sait maailman aivankuin vavahtamaan . . . Ja kuitenkin minun täytyy poistua. Tunnen tässä vanhassa tautien runtelemassa ruumiissa, etten enää jaksa taistella kuolemaa vastaan. Se tulee . . . ja se on tervetullut. Olenhan koettanut tehdä työtä, mutta maailma on niin pimeä ja viholliset ovat niin voimakkaat. Siitä saakka, kun Pietari Bassanon myöntämä aselepo loppui, siitä saakka olen ollut kuin vainottu eläin. Siitä saakka olen ollut sairas. Jollei Mestari olisi kerran toisensa jälkeen pelastanut minua kuolemasta, en enää istuisi tässä . . . Onhan nyt edes Salainen Oppi kirjoitettu, ja siinä on tutkimista yhdelle vuosisadalle kylliksi, niinkuin Mestari on sanonut. *(Sulkee silmänsä. Hetken vaitiolo, äkkiä kuin havahtuen.)* Constance . . . kreivitär, missä sinä olet? Kreivitär Wachtmeister!

SAIRAANHOITAJATAR.

(Sisään etuhuoneen ovesta, joka aina on raollaan.) Käskikö Madame? Haluatteko, että käyn noutamassa kreivitär Wachtmeisterin?

H. P. B.

Ei, ei, suokaa anteeksi, rakas hoitaja. Kreivitär on levolla tai työssä kustannusliikkeessä, ei häntä pidä häiritä. Minä tässä vain juttelin itsekseni . . .

(Sairaanhoitajatar poistuu, mutta palaa samassa.)

SAIRAANHOITAJATAR.

Madame, Mr Mead kysyy, suvaitsetteko ottaa hänet hetkeksi vastaan.

H. P. B.

(Illostuen.) Mr Mead on tervetullut.

(Sairaanhoitajatar poistuu ja kohta perästä tulee Mr Mead.)

Mr MEAD.

Suo anteeksi, H. P. B., että Sinua häiritsen, mutta kreivitär sanoi äsken ohimennessään, että Sinä olet oikein virkeä.

H. P. B.

Niin olen, George poikani.

MEAD.

Tervehdin Sinua siis. *(He kättelevät sydämellisesti.)* Kätesi, H. P. B., on lämmin ja tukeva, niinkuin olla pitää.

H. P. B.

Istuhan, George.

MEAD.

(Istuu nojatuoliin.) Sinun yksityissihteerinäsi, H. P. B., täytynee minun istua, kun käsket, vaikka minusta tuntuu tänään, niinkuin tahtoisin seistä edessäsi suorana kuin sotamies kenraalinsa edessä.

H. P. B.

No mikä, poikani, on saattanut sinut noin sotilaalliselle tuulelle?

MEAD.

Ei mikään muu, H. P. B., kuin ilo ja kiitollisuus Sinua kohtaan.

H. P. B.

Oletko tullut tänne hupsuttelemaan?

MEAD.

En, H. P. B., mutta antaisit minun nyt kerran unohtaa, että kuulun kylmäveriseen ja arvokkaaseen englantilaiseen rotuun. Ehkä se on hupsuttelua, kuten sanot. Mutta ainakin se on vilpitöntä. Se on lapsen hupsuttelua. Kuulehan, H. P. B., olemme juuri saaneet kirjeen Amerikasta, enkä minä malttanut olla tulematta kertomaan siitä Sinulle.

H. P. B.

Aa, uutisia Bostonin kongressista? Onko Annie kirjoittanut?

MEAD.

Tämä kirje tuli Archibaldilta, ja paremmin sopikin hänen kirjoittaa, sillä Annie olisi tietysti salannut, että hänellä itsellään on ollut loistava menestys.

H. P. B.

Kerrohan, George, — ei ole toista Annien vertaista puhujaa!

MEAD.

Totta, H. P. B., totta se on. Mutta hänen menestyksensä huippukohta oli kuitenkin se, kun hän Bostonin teosofisessa vuosikokouksessa luki ääneen Sinun kirjoittamasi tervehdyskirjeen amerikkalaiselle osastolle. Ei tahtonut huoneeseen mahtua ne monet sadat jäsenet, jotka riensivät sitä kuulemaan, sillä oli ilmoitettu, että Sinulta oli omakätinen tervehdys. Muistathan sähkösanoman, jonka lähettivät viime kuun loppupäivinä suoraan kongressista? Se oli niin täynnä ylistystä Sinulle, että Sinä kyyneltyit, mutta nauroit samalla, emmekä me muutkaan tienneet, oliko sähkösanoma otettava puoleksi viralliselta kannalta, vai tulkitsiko se todella kongressin tunteita. Nyt, H. P. B., Archibald Keightley kirjeessään kertoo kongressin kulusta, ja hän selittää nimenomaan, että kuultuaan Sinun tervehdyskirjeesi jäsenet olivat kaikki kuin suunniltaan. He taputtivat käsiään myrskyisesti, he itkivät, he huusivat. Toiset huusivat, että Sinun kaltaistasi ihmisystävää ja ihmiskunnan hyväntekijää ei ole satoihin vuosiin esiintynyt maan päällä, toiset, että he rakastivat Sinua henkisenä äitinään, toiset, että he tahtoivat kuolla Sinun asiasi puolesta. Teosofian lippu ei ole koskaan liehunut niin korkealla kuin Bostonin kongressissa. Kaikki sähkösanoman ylistyssanat lähtivät suoraan ja yksimielisesti läsnäolijain sydämistä.

H. P. B.

Aa, George poikani . . . se on Judgen ansiota. Hän on mies paikallaan, muista se.

MEAD.

Sinä olet todellisesti suuri, H. P. B., sillä vaikka sydämesi iloitsee, et kuitenkaan koskaan ota kiitosta itsellesi . . .

H. P. B.

Mitä sinä nyt höpiset? Minä iloitsen teosofian menestyksestä, mutta ei suinkaan se ole minun ansiotani! Minähän päinvastoin olen tuottanut häpeää pyhälle asialle, mutta Mestarit, Mestarit ovat pahan torjuneet ja Heidän ansionsa on, että vaikka minun nimeni on lokaan vedetty, on teosofian nimi puhtaana kultana noussut sulattimesta. Heille, Heille yksin tulee kiitos kaikesta.

MEAD.

(On painanut päänsä alas.) Niin . . . Mestarit . . . Minä uskon Heidän olemassaoloonsa, koska Sinä, H. P. B., niin väität, sillä minä uskon Sinuun . . . mutta, kunpa itsekin kerran saisin kokea, että Heitä on.

H. P. B.

Rakas George, jokaisella ihmisellä on erikoistehtävänsä. Jos Mestari katsoo sinun elämäntyösi vaativan, että Hän näyttäytyy, tekee Hän niin ehdottomasti, siitä voit olla varma. Mutta jos Hän viisautessaan näkee, että se sinua enemmän häiritsisi kuin hyödyttäisi, voit olla yhtä varma, ettei Hän näytä itseään. Hän tietää parhaiten. Ja sinä, poikani, sinä saat olla onnellinen, sillä onhan elämäntyösi teosofina selvä. Olet kreikan ja latinan kielten tuntija, olet oppinut mies, George. Sinun harrastuksesi on ensimmäisten kristillisten vuosisatojen tutkiminen. Se työ on arvokas. Tee sitä työtä teosofina, s. o. totuuden hengessä, ilman ennakkoluuloja, ja sinä valmistat yhden kiven, ehkä kulmakiven siihen tulevaisuuden Temppeliin, jossa ihmiskunnan uskonto yhdistää kaikki kansat ja kaikki rodut saman yhteisen Jumalan palvontaan . . . Muista, rakas poikani, että sinun tunnuslauseesi on aina oleva: totuus, tieteellisesti pätevä totuus ylinnä kaikkea!

MEAD.

(Jonka katse taas on kirkastunut H. P. B:n pubnessa.) Oi, H. P. B., Sinä olet älykäs, Sinä olet suuri, Sinä ymmärrät kaikki. Älä nyt kiellä sitä . . . Aina kun puhut, saat äänen sisässäni kaikumaan. Puhut oikein, puhut totta. Ja Sinuahan minä saan kiittää elämäntyöstänikin. Sinun avullasi sen löysin – ilman Sinua en sitä olisi löytänytkään. Teosofista asiaa tahdon palvella, uskollisesti, aina . . . omien kykyjeni mukaan. Sanoit niin oikein: jos on tarpeellista, saan jotakin kokea, – jos ei, tyydyn siihen, mitä olen kokenut. Sillä eikö suurin kokemus aikamme ihmisille ole se, että he ovat saaneet Sinuun tutustua? . . . En imartele, H. P. B. . . . Puhun kerrankin sydämeni syvyydestä. Sinä olet ihmeellisin olento maan päällä, Sinä olet minunkin henkinen äitini. Enkö kerrankin saa suudella kättäsi, H. P. B.? Etkö kerrankin tahdo siunata oppilastasi, sokeata, tyhmää, mutta täynnä kiitollisuutta ja harrasta halua palvella? *(Laskentuu pohvilleen ja tarttuu H. P. B:n vasempaan käteen, jota suntelee. H. P. B. laskee liikutettuna oikean kätensä Meadin pääläelle ja liikuttaa huuliaan hellästi häneen katsoen.)*

H. P. B.

(Vetää molemmat kätensä pois.) Kas niin, poikani, mene nyt rauhassa.

MEAD.

(Poistuu verkalleen liikuttettuna, itseksensä.) Mikä hänessä minua nyt niin liikuttaa? . . . Ei yhtään voimasanaa, ei moitetta, ei ivaa . . . H. P. B. lempeänä, heltyneenä . . . Voi meitä, onko loppu lähenemässä?

H. P. B.

(Yksin.) Merkillisiä päiviä, nämä viimeiset . . . Ihmiset tunnustavat minulle rakkautensa . . . *(Vaipuu mietteisiinsä, pää alaspainuneena, silmät kiinni.)*

MOORJA.

(Valkoisessa puvussaan, turbaani päässä, tulee hiljaa makuuhuoneen ovelta ja istuu nojatuoliin, H. P. B:n huomaamatta häntä. Hetken kuluttua.) Rauha sinulle, Helena.

H. P. B.

(Kavabtaa suoraksi, autuuden ilme kasvoillaan.) Mestari . . . Sinä . . . ja minä en huomannut Sinun tulevan.

MOORJA.

En tahtonut häiritä sydäntäsi, Helena. Se on niin vähän saanut iloita ihmisten rakkaudesta.

H. P. B.

Sinä tiedät siis . . . Niin, tiedäthän Sinä kaiken.

MOORJA.

Ainakin sen, mikä Sinua koskee, lapseni.

H. P. B.

Onkin niin kauan siitä kun olet käynyt luonani . . . Näin paljon onnea nyt yhtenä päivänä!

MOORJA.

Niin, olen tullut luoksesi tehdäkseni sinulle tärkeän kysymyksen.

H. P. B.

Käske, Mestari, ei Sinun tarvitse kysyä. Tiedät, että olen valmis kaikkeen, mitä tahdot. Nyt jo tunnen, kuinka voimani palautuvat ja kuinka kohta osaan tehdä niin paljon työtä, kuin vaan määrääät.

MOORJA.

Sinä opetuslapsista uskollisin, ole siunattu nyt ja aina . . . Mutta en ole tullut laskemaan uutta taakkaa hartioillesi, Helena. Sinä olet jo tehnyt niin paljon kuin ihmiseltä voi pyytää. Kaksi kertaa olet valinnut tuskaisen työn, vaikka olit jo ansainnut levon, ja minä annoin sinun jatkaa maailmassa, joka kipeästi kaipasi apuasi, vaikkei se omaa kaipaustaan tuntenut. Nyt on kolmas kerta, Helena. Nyt en enää aseta valintaa

sinun eteesi. Minä tiedän, mitä valitsisit. Pyytäisit uusia tuskia, uusia kärsimyksiä, uusia ponnistuksia. Mutta nyt minä valitsen sinun puolestasi. Nyt kun teosofinen työsi alkaa tuottaa hedelmää, nyt kun ihmisten rakkaus alkaa sinua ympäröidä, nyt minä tulen ja kysyn sinulta: oletko valmis tulemaan kotiin?

H. P. B.

(Säteilevänä riemusta.) Kotiin? Sinun luoksesi, Ystäväni, Mestarini?

MOORJA.

Niin, kotiin minun luokseni.

H. P. B.

Ja sitä Sinä kysyt! Tiedäthän, että se on ainoa inhimillinen ja itsekäs toive, joka on minua ylläpitänyt näinä ponnistusten vuosina! Kotiin . . . ah, Mestarini, ota minut paikalla!

MOORJA.

Niin otankin, kohta.

H. P. B.

Päivätyöni on siis suoritettu? Oletko varma, Moorja, että kaikki on tehty?

MOORJA.

Kaikki on tehty, mitä tälle sukupolvelle tehdä voi. Sinä olet suorittanut työsi hyvin, Helena. Minäkin kiitän Sinua, lapseni.

H. P. B.

(Itkien onnesta.) Oi Mestarini, oi Mestarini.

MOORJA.

(Nousee, tarttuu oikealla kädellään H. P. B:n oikeaan käteen ja laskee vasemman käitensä hänen päälleen.) Lepää, lapseni. Hetken kuluttua lähetän kuoleman Sinua noutamaan, — ja sitten näemme toisiamme jälleen. Rauha kanssasi siihen saakka! *(Poistuu verkalleen sänkykamarin ovesta.)*

H. P. B.

(Seuraa häntä katseellaan, kasvot riemusta säteilevinä. Sitten hän painaa silmänsä kiinni ja vaipuu uneen.)

Väliverho laskee.
